Nr. 2. Warszawa, dnia 31 marca 1923 r. Rok VI.

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Cena numeru pojedyńczego 1.000 Mk. „Dziennik Urzędowy" przyjmuje ogłoszenia instytucji społecznych i użyteczności publicznej, od osób zaś prywatnych tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat Nr. 69. Tel. 304-22.

Adres Administracji: ul. Senatorska Nr. 12, pałac Blanka. Tel. Nr. 417-03.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych.

1.

Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie zmiany nazw miejscowości.

Niniejszem zmienia się nazwy następujących miejscowości:

Miasta Brześcia-Litewskiego na „Brześć nad Bugiem".

Osady Prolejki, gm. Hołyńskiej, pow. Augustowskiego, na „Osada Kresówka".

Warszawa, dnia 12 lutego 1922 r. (AO. 65).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

2.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie uzupełnienia Komisji Weryfikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Uzupełniając, resp. zmieniając zarządzenia, podane w okólnikach Nr. 304 z dnia 17 sierpnia 1920 r. Nr. OP. 4639/1 i Nr. 77 z dnia 25 sierpnia 1921 r. Nr. PO. 5766 w przedmiocie organizacji Komisji Weryfikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, mianuję na zasadzie art. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1920 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 77, poz. 521):

Przewodniczącym Komisji Weryfikacyjnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Podsekretarza Stanu Karola Olpińskiego na miejsce b. Podsekretarza Stanu D-ra Juljusza Dunikowskiego.

Członkiem i zastępcą przewodniczącego — Dyrektora Departamentu Mieczysława Bilskiego— na miejsce Dyrektora Departamentu Konstantego Lenca.

Członkiem Komisji Weryfikacyjnej — dotychczasowego zastępcę Naczelnika Wydziału D-ra Tadeusza Konckiego na miejsce b. Dyrektora Departamentu Stefana Urbanowicza.

Zastępcą członka Komisji — Naczelnika Wydziału D-ra Kazimierza Windakiewicza — na miejsce b. Naczelnika Wydziału D-ra Adolfa Rappego.

Wreszcie jako referenta Komisji na miejsce D-ra Karola Arcta wyznaczam Alojzego Zarembę— referenta w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Warszawa, dnia 5 marca 1923 r. (PO. 2201).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

3.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w przedmiocie organizacji Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Uzupełniając rozporządzenie z dnia 8 lipca 1922 r. Nr. PO. 7408 w przedmiocie organizacji władz dyscyplinarnych przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych na zasadzie art. 2 i 10 Ustawy

z d. 17 lutego 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 165), mianuję:

Zastępcami Przewodniczącego Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Dyrektora Departamentu Mieczysława Bilskiego — na miejsce b. Dyrektora Departamentu Stefana Urbanowicza i

Naczelnika Wydziału Stefana Seferowicza — dotychczasowego członka Komisji — na miejsce b. Dyrektora Departamentu Konstantego Lenca.

Zastępcami Rzecznika Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Starszego referenta Leona Rostkowskiego.
Starszego referenta Jerzego Grzymała-Pokrzywnickiego.
Urzędnika VI st. sł. Romana Domina.

Członkami Wyższej Komisji Dyscyplinarnej:

Naczelnika Wydziału Jana Jarmołowicza.
Naczelnika Wydziału Stanisława Piwockiego — dotychczasowego zastępcę rzecznika.
P. o. Naczelnika Wydziału Melchiora Wańkowicza.
Radcę Ministerjalnego Stefana Molendzińskiego.
Radcę Ministerjalnego Karola Oksza-Orzechowskiego i
Starszego referenta Kazimierza Prökla — dotychczasowego zastępcę rzecznika.

Warszawa, dnia 14 marca 1922 r. (PO. 2338).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

4.

Okólnik (1) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego), Delegata Rządu w Wilnie w przedmiocie sposobu podawania do wiadomości ogółu rozporządzeń władz państwowych, wymagających szczególnej publikacji.

Celem zapobieżenia stałemu i gwałtownemu wzrostowi wydatków na druk publikacji urzędowych zarządzam, co następuje:

Rozplakatowywanie drukowanych rozporządzeń (obwieszczeń) władz będzie miało w przyszłości miejsce jedynie wówczas, gdy taka forma publikacji jest wyraźnie przepisana albo wynika z treści publikowanego rozporządzenia (np. rozporządzenie, dotyczące poboru wojskowego, najważniejszych spraw z dziedziny bezpieczeńswa publicznego, ograniczeń w ruchu nadgranicznym i t. p.). Na zachodzącą konieczność wyjątkowego użycia systemu rozplakatowania rozporządzeń będą władze wyższe zwracały w konkretnych wypadkach uwagę władz niższych, o ile forma rozplakatowywania nie wynika już z obowiązujących przepisów. W ten sposób stanie się rozplakatowywanie sposobem publikacji obwieszczeń stosowanym wyjątkowo, w wypadkach szczególnie ważnych.

Poza określonemi wyżej nielicznymi wypadkami rozplakatowywania będą rozporządzenia władz państwowych, wymagające ogłoszenia ich ludności, podawane do wiadomości publicznej w sposób prostszy i tańszy, niż rozplakatowywanie.

W szczególności w miastach (z wyjątkiem największych) i w miasteczkach będą rozporządzenia obwieszczane przez odczytanie ich publiczności, zgromadzonej zapomocą odgłosu bębna; wybębnianie uskuteczniać należy — poza wypadkami nagłymi — w miejscu i w czasie, wskazanym potrzebami i zwyczajami lokalnemi (np. w dni targowe, dni świąteczne po nabożeństwach i t. p.). Wybębnianie może być oczywiście zastąpione, gdzie zwyczaj taki istnieje, przez zwoływanie ludności zapomocą dzwonka lub w inny sposób, praktykowany dotąd w danej miejscowości. W każdym razie jednak oprócz tego rodzaju publikacji winno być rozporządzenie, pisane na maszynie czy też ręką, wywieszone na tablicy w urzędzie gminnym oraz w Starostwie z zaznaczeniem daty wywieszenia.

Analogiczny sposób publikacji będzie stosowany i w gminach wiejskich: i tutaj rozporządzenia władz, wymagające szczególnego podania ich do wiadomości ludności, będą nierozplakatowywane, lecz odczytywane wobec mieszkańców danej miejscowości, zgromadzonych zapomocą sygnału bębna, dzwonka lub trąbki. Następować to będzie — o ile nie idzie o obwieszczenie pilne — z reguły w niedziele, względnie w dni świąteczne. Podobnie jak w gminach miejskich, będą i tutaj rozporządzenia poza ich ustnym ogłoszeniem wywieszane na tablicy gminnej, względnie sołtysa z zaznaczeniem daty affigowania. Stosowaniem przedstawionego wyżej sposobu ogłaszania rozporządeń władz państwowych osiągnie się z jednej strony zmniejszenie wydatków na druki, z drugiej zaś strony uzyska się w znacznym stopniu gwarancję, że treść rozporządzeń dotrze do wiadomości także analfabetów, stanowiących zwłaszcza po wsiach i miasteczkach znaczny odsetek ludności. Ze względu na dodatnie strony wprowadzanego obecnie systemu publikacji zechce Pan dołożyć wszelkich starań, aby postanowienia niniejszego okólnika były w praktyce ściśle przestrzegane.

Warszawa, d. 3 stycznia 1923 r. (AO. 3227).

Minister Spraw Wewnętrznych
w zastępstwie
(—) *K. Lenc.*

5.

Okólnik (2) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie udziału niższych funkcjonarjuszów państwowych w Komisjach dyscyplinarnych.

Brzmienie ustępu drugiego art. 7 Ustawy o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz Ustaw Nr. 21, poz. 165) nasunęło wątpliwości, co do powoływania niższych funkcjonarjuszów państwowych na członków Komisji Dyscyplinarnych. Kwestję tę P. Prezes Rady Ministrów pismem z d. 21 grudnia 1922 r. Nr. 15398 wyjaśnia, jak następuje:

Interpretacja ustępu drugiego art. 7 Ustawy dyscyplinarnej, normującego skład Komisji, w kierunku, że na członka Komisji dyscyplinarnej nie może być powołany niższy funkcjonarjusz państwowy, tylko urzędnik, nie znajduje uzasadnienia w wyraźnem brzmieniu i intencji art. 114 Ustawy o państ. służbie cywilnej (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164 ex 1922 r.).

Na zasadzie bowiem powołanego artykułu, przepisy o odpowiedzialności służbowej, zawarte w art. 68 — 88 wymienionej ustawy i w ustawie dyscyplinarnej, stosują się analogicznie także i do niższych funkcjonarjuszów państwowych, wobec czego powołane w myśl art. 3 Ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o organizacji władz dyscyplinarnych i postępowaniu dyscyplinarnem przeciwko funkcjonarjuszom państwowym (Dz. R. P. Nr. 21, poz 165) Komisje dyscyplinarne orzekają tak w sprawach dyscyplinarnych urzędników, jak i funkcjonarjuszów niższych, a ponieważ do kompletu dyscyplinarnego powinien w myśl ustępu 2 art. 7 tejże Ustawy, należeć jako członek, co najmniej jeden funkcjonarjusz z tej samej kategorji i rodzaju służby, do której należy funkcjonarjusz państwowy, odpowiadający dyscyplinarnie przed danym kompletem, przeto jeżeli chodzi o funkcjonarjusza niższego, — conajmniej jeden funkcjonarjusz niższy, jako członek kompletu.

Powyższe zechcą Panowie przyjąć do wiadomości i zastosowania się oraz przedstawić wnioski celem odpowiedniego uzupełnienia składu Komisji dyscyplinarnych.

Warszawa, d. 11 stycznia 1923 r. (PO. 14719).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

6.

Okólnik (3) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisaza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie kosztów podróży urzędników, odwołanych z urlopu.

Ministerstwo Skarbu pismem z d. 10 stycznia 1923 r. L. 2728/D. P. Wydz. Adm. wyjaśniło, co następuje:

Art. 37 Ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164) zastrzega urzędnikowi, odwołanemu z urlopu, zwrot kosztów podróży według norm ustalonych dla podróży służbowych.

Koszta podróży obejmują po myśli § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 10 maja 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 41, poz. 347) ceny biletów jazdy koleją, wydatki na dorożki, tragarzy i przewóz bagażu.

Z uwagi na powyższe stwierdza się, że urzędnikowi, odwołanemu z urlopu *nie* przysługują djety służbowe .

Warszawa, d. 19 stycznia 1923 r. (Pr. B. 257).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

7.

Okólnik (6) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów: Warszawskiego, Łódzkiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Białostockiego, Nowogródzkiego, Poleskiego i Wołyńskiego oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie poświadczenia podpisów i zdolności do działań prawnych założycieli stowarzyszeń.

Wobec licznych zapytań Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że jakkolwiek widzi trudności w uzyskaniu legalizacji podpisów, jakie często wynikać mogą dla założycieli stowarzyszeń ze względu na braki komunikacji, to jednak nie jest w możności spowodować w drodze rozporządze-

nia zmiany przepisu o poświadczeniu podpisów założycieli przez notarjuszy i zezwolić na zaświadczenie tych podpisów przez władze administracyjne lub komunalne, ponieważ przepis ten wynika z ustawy i tylko w drodze ustawodawczej może być uchylony.

Jednakowoż w tych miejscowościach, gdzie albo urząd notarjusza nie jest przewidziany etatem lub też notarjusz nie jest mianowany, na mocy art. 2, ewent. art. 220 ustawy notarjalnej (Zb. Pr. C. R. tom XVI), poświadczenie może być dokonane przez Sędziego Pokoju.

Warszawa, d. 29 stycznia 1923 r. (BS. 2767/22).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

8.

Okólnik (7) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (prócz Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego) w przedmiocie utrzymania oddziałów w Wydziałach Urzędu Wojewódzkiego.

W myśl przepisu Rozporządzeń Rady Ministrów z dnia 30 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 236), z d. 14 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 234), i z d. 21 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 235), dzielą się Wydziały Urzędów Wojewódzkich na oddziały, co do których nie podają jednak postanowienia zacytowanych rozporządzeń bliższych danych.

Brak owych danych powoduje, że organizacja oddziałów w poszczególnych Urzędach Wojewódzkich rozmaicie się ukształtowała tak, co do ilości oddziałów, jak również co do wewnętrznego ich ustroju.

Licząc się z odmiennymi stosunkami i warunkami pracy, panującymi w poszczególnych Urzędach Wojewódzkich, nie przystąpiło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dotychczas do jednolitego uregulowania sprawy organizacji oddziałów w Wydziałach Wojewódzkich. Stojąc i obecnie na stanowisku niekrępowania Pana Wojewody pod względem organizacji oddziałów, uważa jednak Ministerstwo Spraw Wewnętrznych za wskazane, aby Panowie przystąpili do rewizji kwestji, w których Wydziałach podległego Im Urzędu Wojewódzkiego winnyby być w całości lub częściowo skasowane oddziały w interesie spotęgowania sprawności urzędu i ekonomicznego użycia sił urzędniczych.

Za punkt wyjścia przy tej rewizji należy przyjąć, iż zasadniczo winnyby ulec kasacie oddziały, zatrudniające 1 — 2 sił urzędniczych przy małym wpływie korespondencji urzędowej. Bądź co bądź winien ustać, — gdzie dotąd istnieje, — podział agend Wydziału Prezydjalnego na odrębne oddziały: preydjalny i personalny ponieważ agendy te mogą być wszędzie skoncentrowane w jednej jednostce organizacyjnej. Tworzenie odrębnego „oddziału" z inspektoratu Starostw wydaje się również całkiem zbędne.

Za dalszy punkt wyjścia przy rewizji, o której mowa, zechcą Panowie przyjąć zasadę, że oddziały winny być tak zorganizowane, aby ich istnienie nie pociągało za sobą zwiększenia personelu referendarskiego. Osiągnięcie tego będzie możliwe tylko wówczas, gdy kierowników oddziałów traktować się będzie zasadniczo jako *referentów*, którzy poza sprawami przydzielonemi im do referatu wykonywują rewizję spraw, załatwianych przez personel oddziału, a mają stosunkowo mały wpływ spraw.

Przedstawione wyżej zasady stanowić będą dla Panów wytyczne przy rewizji sprawy skasowania pewnych oddziałów w Urzędzie Wojewódzkim. Rewizję tę zechcą Panowie przeprowadzić najrychlej, komunikując Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w każdym razie o zarządzeniach wydanych w jej wyniku.

Warszawa, d. 4 lutego 1923 r. (AO. 3548).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

9.

Okólnik (8) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (z wyjątkiem Śląskiego) oraz Delegata Rządu w Wilnie w sprawie perjodycznej inspekcji Starostw.

W okólniku M. S. Wewn. Nr. 54 z dnia 16 lutego 1920 r. podało M. S. Wewn. w dziale, dotyczącym kompetencji b. Wydziału Organizacyjnego M. S. Wewn. wytyczne ogólnego nadzoru, sprawowanego przez PP. Wojewodów nad prawidłowem funkcjonowaniem władz adm. I instancji. Jako organ, ułatwiający wykonywanie tego nadzoru kreowano w szeregu Województw inspektorów Starostw, którzy, lustrując Starostwo, wydają na miejscu zarządzenia niecierpiące zwłoki i przedstawiają PP. Wojewodom sprawozdania z lustracji wraz z wnioskami.

Dotychczasową działalność insp. Starostw pozwoliła niezaprzeczenie na usunięcie wielu wad i usterek w funkcjonowaniu władz adm. I instancji, nie zdołała jednak osiągnąć w całości zamierzonego celu z powodu pewnych braków w organizacj inspekcji Starostw.

Uchylenie tych braków, uregulowanie stałej instytucji perjodycznej inspekcji Starostw we

wszystkich Województwach i oparcie tej inspekcji na zasadach, odpowiadających jak najbardziej celowi, jest zadaniem niniejszego okólnika.

Za punkt wyjscia w organizacji inspekcji Starostw należy przyjąć, iż każde Starostwo winno być zlustrowane przynajmniej raz w rok; na obszarze Województw Wołyńskiego, Poleskiego i Nowogródzkiego oraz na terytorjum podległem Delegatowi Rządu w Wilnie winny [być lustracje przeprowadzane jeszcze częściej, a w każdym razie co $^1/_2$ roku.

Inspekcja Starostw będzie mogła wydać pożądane owoce, jeśli organa, powołane do jej wykonywania, będą posiadały odpowiednie kwalifikacje oraz jeśli organa te będą mogły w odpowiednim stopniu poświęcić się działalności, związanej z inspekcją. Pod względem kwalifikacji organów inspekcji przyjmuje się bezwględną zasadę, że inspektorowie Starostw muszą posiadać pełne wykształcenie prawnicze, a ponadto dłuższą praktykę administracyjną, dającą gwarancję, iż funkcje swoje spełniać będą z odpowiednią znajomością rzeczy.

Na obszarze Małopolski pozostawia się Panom Wojewodom wolną rękę w tym kierunku, czy zechcą inspekcje Starostw powierzyć doświadczonym w służbie administracyjnej kierownikom Starostw, czy też urzędnikom Urzędu Wojewódzkiego, specjalnie delegowauym dla dokonywania inspekcji Starostw. Na obszarze b. Kongresówki wykonywać będą inspenkcję inspektorowie Starostw, którym w miarę możności nie należy poza inspekcją przydzielać żadnych innych czynności urzędowych; na obszarze b. Ziem Wschodnich i Ziemi Wileńskiej będą inspektorowie Starostw używani wyłącznie w dziale inspekcji. Co się tyczy Województwa Poznańskiego i Pomorskiego będą miały zastosowanie odnośnie inspekcji Starostw podane wyżej postanowienia, dotyczące obszaru b. Kongresówki. Ministestwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę Panów, iż na inspektorów Starostw nadawaliby się oczywiście doświadczeni kierownicy Starostw.

Natomiast, aby nie krępować inicjatywy inspektorów starostw nie podaje Min. Spr. Wewn. i nadal szczegółowych instrukcji dla nich, ograniczając się jedynie do pewnych wytycznych zasad ich działalności.

W szczególności należy podnieść z naciskiem, że zwłaszcza na obszarach, gdzie administracja polityczna nie jest jeszcze należycie wyrobiona, wysunie się na plan pierwszy iustrukcyjna rola inspektorów.

Zadaniem inspektorów będzie tu przedewszystkiem udzielanie niewyrobionym siłom urzędniczym wskazówek, jak mają spełniać swe czynności urzędowe, by Starostwo miało zapewnione należyte funkcjonowanie. Inspektor Starostw nie powinien się w tych wypadkach gubić w szczegółach i popadać w drobiazgowość; wręcz przeciwnie winien uważać za swoje zadanie udzielenie takich wskazówek, któreby zapewniły prawidłowe funkcjonowanie Starostw, użycie sił zajętych w Starostwie w sposób ekonomiczny i osiągnięcie w miarę możności oszczędności w czasie pracy i w wydatkach z tą pracą połączonych. Dokonywując lustracji Starostw nie ograniczy się inspektor do agend z zakresu działania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, lecz zwróci zarazem uwagę na agendy zespolone, należące w ostatniej instancji do innych resortowych Ministerstw; w szczególności zwróci inspektor uwagę na ten moment, czy stosunek funkcjonarjuszy innych Ministerstw do Starostów ma charakter harmonijnej współpracy, czy też istnieją tam tarcia, w razie zaś dostrzeżenia tarć, jakie są ich przyczyny i w jaki sposób dałoby się je usunąć.

Dla ułatwienia inspektorom Starostw w dokonywanej przez nich lustracji sporządziło M. S. Wewn. odpowiedni kwestjonarjusz, który przesyła się Panom równocześnie osobnem pismem (Nr. AO. . . . .).

Odpis sprawozdań z lustracji, przedkładanych przez inspektorów wraz z zarządzeniami, wydanemi na podstawie tych lustracji, przedkładać będą Panowie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w 3 egzemplarzach bezzwłocznie, t. j. równocześnie z wydaniem wspomnianych zarządzeń.

O zarządzeniach, wydanych w związku z uregulowaniem w niniejszym okólniku instytucji inspekcji Starostw zawiadomi Pan Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Warszawa, dnia 5 lutego 1923 r. (AO. 4054).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

10.

Okólnik (9) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Wojewody Śląskiego w Katowicach, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę, Dep. V Min. Spr. Wewn. w Poznaniu i Delegata Rządu w Wilnie w sprawie przepisów, dotyczących wydawania paszportów zagranicznyeh i wiz.

Zmieniając rozporządzenia z d. 25 listopada 1921 r. i z d. 2 maja 1922 r. w sprawie przepisów, dotyczących wydawania paszportów zagranicznych i wiz (Monitor Polski z r. 1921 Nr. 275 i z r. 1922 r. Nr. 103) zarządzam, co następuje:

1. Opłatę za paszport zagraniczny, ustaloną w § 1 rozporządzenia z dnia 25 listopada 1921 r. podwyższa się do Mk. 30.000.
2. Opłatę za wizy, ustaloną w § 2 rozporządzenia z dnia 25 listopada 1921 r. podwyższa się do Mk. 10.000.
3. Opłatę za paszport zagraniczny, t. zw. „wielokrotny“, ustaloną rozporządzeniem z dnia 2 maja 1922 r., podwyższa się do Mk. 75.000.
4. Opłatę za książeczkę paszportową podwyższa się do Mk. 1.000.
5. Powyższe rozporządzenie obowiązuje od dnia 15 lutego r. b.

Warszawa, dnia 8 lutego 1923 r. (BB. 2859).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

11.

Okólnik (10) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów: Warszawskiego, Białostockiego, Kieleckiego, Lubelskiego, Łódzkiego, Nowogródzkiego, Poleskiego i Wołyńskiego, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie ogłoszeń wróżbitów i wróżek w pismach codziennych.

W związku z okólnikiem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 czerwca 1919 r. (Dz. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 36, poz. 468) w sprawie ogłoszeń wróżbitów i wróżek w pismach codziennych wyjaśniam, że ogłoszenia wróżbitów i wróżek mogą się okazywać w czasopismach, o ile treść ogłoszeń nie zawiera cech, przewidzianych w art. 8 Dekretu z d. 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. Nr 14) w przedmiocie tymczasowych przepisów prasowych.

W razie stwierdzenia w treści ogłoszeń wróżbitów i wróżek cech, wymienionych w art. 8 Dekretu powyższego, należy winnych pociągać do odpowiedzialności sądowej z art. 299*a* kodeksu karnego.

Warszawa, d. 6 lutego 1923 r. (BC. 1124/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

12.

Okólnik (12) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Wojewody Śląskiego w Katowicach, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie wypisywania paszportów dzieciom do lat 14 włącznie.

Uzupełniając § 3 Rozporządzenia z dnia 5 marca 1921 r. (Monitor Polski Nr. 72), dotyczący wypisywania paszportów dzieciom do lat 14 włącznie zarządzam, co następuje:

1. Wystawianie dzieciom do lat 14 (jak w wieku szkolnym, tak przedszkolnym) oddzielnych paszportów zagranicznych lub dopisywanie tych dzieci do paszportów rodzicielskich, względnie prawnych ich opiekunów, czy też osób obcych (patrz p. 3) może mieć miejsce tylko na zasadzie podania, złożonego przez rodziców lub prawnych opiekunów i uwierzytelnionego przez właściwe władze (naprz. Urząd Gminny, Komisarjat Policji).
2. Dzieci w wieku szkolnym (do lat 14 włącznie), o ile wyjeżdżają zagranicę nie z rodzicami lub prawnymi ich zastępcami winny uzyskać oddzielny paszport bez względu na to, czy udają się w podróż same, czy też w towarzystwie osoby dorosłej.
3. Dzieci w wieku przedszkolnym w zasadzie mogą wyjeżdzać jedynie w towarzystwie rodziców lub prawnych zastępców. Dopisywanie dzieci do paszportu innej dorosłej niż jego rodzice lub prawni opiekunowie osoby, może mieć miejsce tylko w razie bezwzględnej konieczności i przy zachowaniu warunków, wymienionych w punkcie 1-ym niniejszego okólnika.

Uwaga. W tym wypadku, gdy osoba ta nie posiada obywatelstwa polskiego, należy dziecku wystawić oddzielny paszport z zaznaczeniem, że wyjeżdża ono pod opieką obywatela . . . . . . (wymienić obywatelstwo) . . . . (wymienić imię i nazwisko) posiadającego paszport Nr. . . . (wymienić numer i datę wystawienia paszportu wydanym przez władze . . . . (wymienić władzę, która paszport wystawiła).

Na paszporcie należy umieścić fotografję dziecka, jak również fotografję osoby, opiekującej się dzieckiem. Pod fotografją osoby, opiekującej sią dzieckiem, należy umieścić wyraźnie tekst następujący:

Fotografja . . . . (wymienić inne nazwisko) opiekującego się . . . . (wymienić imię i nazwisko dziecka).

Warszawa, d. 18 lutego 1922 r. (BB. 3465).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

13.

Okólni (13) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Wojewody Śląskiego w Katowicach w sprawie podwyższenia opłat za paszporty i wizy.

W związku z podwyższeniem opłat za paszporty i wizy, przewidzianym w okólniku Nr. 9 z dnia 8 lutego 1923 r. zarządzam, co następuje:

1. Opłatę za wizy, pobieraną od cudzoziemców na wyjazd z Polski, jak również za wizy na powrót do Polski (patrz §§ 8 i 9 Rozpo-

rządzenia z dnia 5 marca 1921 r, Monitor Polski Nr. 72) podwyższa się do Mk. 10.000.

2. Opłaty, pobierane od cudzoziemców za wizy, dające prawo wielokrotnego w ciągu 3-ch miesięcy przekraczania w obie strony strony granicy polsko-gdańskiej, podwyższa się do Mk. 100.000 w myśl ustalonej w okólniku Nr. 17 z dnia 20 stycznia 1922 r. zasady, że wiza ta ma być opłacana w wysokości, odpowiadającej sumie, jaką należałoby pobrać przy pięciokrotnem każdorazowem zezwoleniu na przekroczenie granicy w obie strony (wiza na wyjazd) Mk. 10.000 + wiza na powrót Marek 10.000 = Marek 20.000. Mk. 20.000 × 5 = 100.000.

3. Opłaty za paszporty ulgowe, wymienione w piśmie okólnem z d. 14 czerwca 1922 r. Nr. BB. 7363, podwyższa się do Mk. 10.000.

4. Powyższe rozporządzenie obowiązuje od dnia 1 marca 1923 r.

Warszawa, d. 20 lutego 1923 r. (BB. 3591).

Minister Spraw Wewnętrznych
(--) *Sikorski.*

14.

Okólnik (14) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (i do Wojewody w Katowicach), Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zakazu używania odznak weterańskich przez osoby do tego nieuprawnione.

Przy niniejszym przesyła się do wiadomości odpisy rozkazu Ministerstwa Spraw Wojskowych z dnia 23 stycznia 1923 r. L. 52210/V. O. oraz rozkazu O. Adm. L 5044 (Dz. Rozk. Nr. 20/22), zawierającego przepisy, dotyczące prawa noszenia odznak weterańskich.

W związku z tem zechce Pan polecić podległym władzom adm. I inst., aby podały do publicznej wiadomości, że noszenie przez osoby nieuprawnione odznak weterańskich jest niedozwolone i że niezastosowanie się do tego zakazu pociąga za sobą kary sądowe, przewidziane w odnośnych obowiązujących ustawach karnych (art. 138 i 272 ustawy karnej z r. 1903, art. 360 L. 8 ustawy karnej niemieckiej z r. 1871; art. 333 ustawy karnej austrjackiej z 1852 r.).

Równocześnie poleci Pan władzom admin. I inst., by ujawnione ze strony organów wojskowych wypadki przekroczeń skierowywały do miejscowych władz sądowych.

Warszawa, d. 22 lutego 1923 r. (AW. 363/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

ROZKAZ
(do Dz. Rozk.).

Doszło do mojej wiadomości, że odznaki weterańskie, ustanowione rozporządzeniem mojem O. Adm. L. 5044 Adm. (Dz. Rozk. Nr. 20/1922 r., poz. 304), zwłaszcza czapki weterańskie, używane są przez osoby do tego nieuprawnione.

Celem ukrócenia podobnych nadużyć zarządzam:

1. Za uprawnione do noszenia odznak weterańskich uważane być mają tylko osoby, które zostały wciągnięte na listę rzeczywistych uczestników powstań narodowych przy Ministerstwie Spraw Wojskowych i uzyskały w ten sposób prawo do pobierania uposażenia weterańskiego.

2. Osoby, uznane przez Komisję Kwalifikacyjną dla weteranów za rzeczywistych uczestników powstań narodowych celem wykazania się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich (munduru, wzgl. czapki z odznakami stopnia wojskowego), winny mieć stale przy sobie i okazywać na żądanie władz wojskowych, zawiadomienie Ministerstwa Spraw Wojskowych, którego wzór ustalony został załącznikiem Nr. 3 do rozporządzenia wykonawczego M. S. Wojsk. Dep. VIII L 19430 do ustawy o zaopatrzeniu weteranów powstań narodowych i wdów po nich (Dz. Rozk. Nr. 39/22 r., poz. 567).

3. Z dniem 1 lipca 1923 r. osoby, uznane za rzeczywistych uczestników powstań narodowych, celem wykazania się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich, winny mieć stale przy sobie i okazywać na żądanie władz wojskowych legitymacje, których wzór ustalony został załącznikiem Nr. 7 do „Instrukcji o legitymacjach" (Dodatek do Dz. Rozk. Nr. 31/20 r., poz. 454 i Dz. Rozk. Nr. 51/22, poz. 703), do wystawienia których powołane są do D. O. K.

4. Osoby, które nie będą mogły w sposób, przewidziany pkt. 3 (wzgl. pkt. 4) niniejszego rozporządzenia wykazać się z przysługującego im prawa do noszenia odznak weterańskich (munduru, wzgl. czapki z odznakami stopnia wojskowego), należy oddawać władzom administracji cywilnej, wzgl. organom policyjnym celem wszczęcia przeciwko nim dochodzenia za nieprawne noszenie munduru.

Warszawa, d. 23 stycznia 1923 r. (Nr. 52210/VO).

Z rozkazu Ministra
II Zast. Szefa Szt. Gener.
(—) *Piskor*
Płk. Szt. Gener.

Załącznik.

304.

Przepis ubioru weteranów 1863 r.

Zmieniając przepisy umundurowania weteranów 1863 r., podane w Dz. Rozk. Nr. 11 z dnia 13 kwietnia 1920 r. za poz. 259, zatwierdzam niżej podane przepisy.

Ubiór weteranów 1863 r. składa się z surduta, spodni, płaszcza i czapki.

1. *Surdut.*

Surdut z sukna granatowego, sięgający do kolan, z naramiennikami z tego sukna co i surdut, zapinanymi na jeden mały guzik mundurowy. Lewy brzeg winien zachodzić na prawy od linji środka piersi na 11 cm. u góry i 6 cm. w stanie. Surdut zapinany na dwa rzędy guzików mundurowych dużych, po 6 z każdej strony. Górne brzegi zapięcia ostro zakończone, odchylone, tworzą wyłogi i od wewnątrz są podbite suknem karmazynowym. Z tyłu surdut winien być rozcięty i posiadać w stanie 2 guziki mundurowe i 2 w zakładach kieszeniowych, obrębionych wypustką karmazynową. Kołnierz wykładano-stojący, wysokości 6 cm., zapinany na 2 haftki z łapką (patką) z sukna granatowego, wypustką karmazynową i wężykiem z galonu srebrnego. Wyłogi rękawów obramowane wypustką karmazynową, jak na rysunku.

2. *Spodnie.*

Spodnie długie na obuwie, krojem cywilnym z wypustką karmazynową i strzemiążkami.

3. *Płaszcz.*

Płaszcz z naramiennikami, jak w surducie, zapinany na dwa rzędy guzików mundurowych, dużych po 6 sztuk w rzędzie. Lewy brzeg zachodzi na prawy na 6 cm. w stanie i 11 cm. u góry. Z tyłu płaszcza od pleców do dołu znajduje się fałda, zapinana na łapkę (patkę) z ostrymi końcami, zapinana na dwa guziki mundurowe, przyszyte do listewek w stanie (krótkim). Kołnierz wykładany. Wyłogi rękawów równo ścięte. Kieszenie winny być dwie, umieszczone na połach przednich i zwrócone ukosem ku dołowi. Początek kieszeni winien się znajdować na 3 cm. niżej stanu. Otwór kieszeni 18 cm.

4. *Czapka.*

Czapka rogatywka z sukna granatowego z takimże otokiem typu piechoty. Orzełek wzoru wojskowego, biało-metalowy (nieoksydowany). Wysokość od dołu tarczy do szczytu korony $5^1/_2$ cm. Na piersi orła złocona litera „W“, na tarczy zaś również złocona wypukła data „1863“.

Daszek ze skóry czarnej lakierowanej, pochylony ku przodowi, szerokość po środku 6 cm. okuty na krawędzi blachą białą (nieoksydowaną). Podpinka ze skóry czarnej, lakierowanej, szerokości 2 cm., zapinana na sprzążkę biało-metalową, umieszczoną z prawej strony, przytwierdzona do dolnego brzegu otoka zapomocą dwóch guzików biało - metalowych (nieoksydowanych) z herbem Państwa Polskiego, w średnicy $1^1/_2$ cm.

Uwagi. Oznaki rang wojskowych, przyznane dla weteranów, mają być identyczne z oznakami, zatwierdzonymi dla WP. z tą różnicą, że oznaki wykonane z białego metalu nieoksydowanego.

15.

Okólnik (15) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów: w Warszawie, Lublinie, Łodzi, Kielcach, Białymstoku, Łucku, Brześciu n/B. i Nowogródku, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisaza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie zwiększenia opłat za utrzymaaie więźniów administracyjuych od dnia 1 lutego 1923 r.

Na mocy decyzji Pana Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 stycznia 1923 r. opłata za utrzymanie więźniów administracyjnych, osadzonych w więzienach, podległych Ministerstwu Sprawiedliwości, została podwyższona do 1000 mk. od osoby dziennie, a wysokość opłat za utrzymanie więźniów sądowych, osadzonych tymczasowo w aresztach komunalnych lub gminnych na całym terenie b. Kongresówki i Kresów Wschodnich, do 400 mk. dziennie od osoby, poczynając od d. 1 lutego 1923 r.

Powyższe podaje się do wiadomości na podstawie pisma Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 1923 r. L. IV. A. 1521/123 w ślad tut. okólnika Nr. 137 z d. 22 maja 1922 r. Nr. Pr. B. 5877.

Warszawa, d. 22 lutego 1923 r. (Pr. B. 1098).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

16.

Okólnik (16) Ministra Spraw Wewnętrznych do Dyrektorów Departamentów i Naczelników Wydziałów w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Komendanta Straży Granicznej w przedmiocie uchwały Rady Ministrów w sprawie nadzwyczajnego Komisarza dla zwalczania drożyzny.

Załączoną w odpisie uchwałę Rady Ministrów z dnia 1 lutego r. b. w przedmiocie zwalczania drożyzny podaję niniejszem do wiadomości i zastosowania się, zarządzając zarazem, co następuje:

Nadzwyczajny Komisarz do zwalczania dro-

żyzny podlega bezpośrednio Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Wydział Aprowizacyjny zostaje, aż do dalszego zarządzenia, wyłączony z Departamentu Samorządowego i podporządkowany bezpośrednio Nadzwyczajnemu Komisarzowi dla zwalczania drożyzny.

Odnośną uchwałę Rady Ministrów otrzymują równocześnie PP. Wojewodowie, Delegat Rządu w Wilnie, Komisarz Rządu w Warszawie i Główny Komendant Policji Państwowej do wiadomości i wydania potrzebnych zarządzeń.

Warszawa, dnia 24 lutego 1923 r. (Pr. 1626).

Minister Spraw Wewnętrznych

(—) *Sikorski.*

UCHWAŁA
RADY MINISTRÓW
z dnia 1 lutego 1923 r.

w przedmiocie zwalczania drożyzny.

Na mocy art. 18 Dekretu o Tymczasowej Organizacji Władz Naczelnych (Dz. P. R. R. P. Nr. 1, poz. 1 z r. 1918) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1.

Ujednostajnienie działalności Rządu, mającej na celu zwalczanie drożyzny artykułów pierwszej potrzeby powierza się Nadzwyczajnemu Komisarzowi dla Zwalczania Drożyzny, podlegającemu Ministrowi Spraw Wewnętrznych. Wybór osoby Nadzwyczajnego Komisarza zatwierdza Rada Ministrów.

§ 2.

Nadzwyczajnemu Komisarzowi przydaje się Komitet Doradczy, złożony z 5 członków, mianowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych na wniosek Nadzwyczajnego Komisarza dla Zwalczania Drożyzny.

§ 3.

Nadzwyczajny Komisarz do Walki z Drożyzną bierze udział w zastępstwie Ministra Spraw Wewnętrznych w posiedzeniach Komitetu Ekonomicznego Ministrów, dotyczących drożyzny.

Wykonywanie uprawnień Rządu, dotyczących zwalczania lichwy wojennej, a w szczególności uprawnień, wynikających z ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. o zniesieniu ograniczeń w zakresie obrotu ziemiopłodami oraz o postawieniu Ministerstwa Aprowizacji w stan likwidacji (Dz. Ust. R. P. Nr. 63, poz. 389), częściowo przekazanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych ustawą z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 106, poz. 774) oraz uprawnień, dotyczących obrotu towarowego z zagranicą ustalenia cen artykułów codziennej potrzeby, ustanawianych lub zatwierdzanych przez władze państwowe, jak również innych opłat, mających bezpośredni wpływ na ukształtowanie cen artykułów pierwszej potrzeby następuje w porozumieniu z Nadzwyczajnym Komisarzem dla Zwalczania Drożyzny.

§ 4.

Nadzwyczajnemu Komisarzowi dla Zwalczania Drożyzny przysługuje prawo inicjatywy w przedmiocie wszelkich zarządzeń, mających na celu walkę z drożyzną w szczególności objętych artykułami 2 i 3 ustawy z d. 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. R. P. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu, ustalonem ustawą z dnia 5 sierpnia 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 69, poz. 618) oraz składanie opinji w sprawach, dotyczących polityki handlowo-gospodarczej Państwa, wreszcie ma on obowiązek współdziałania z samorządami i kooperatywami w sprawie nabywania i regulowania cen przedmiotów powszedniego użytku.

§ 5.

Naczelny Komisarz dla Zwalczania Drożyzny ma prawo zwracać się bezpośrednio do Urzędu Wojew., Del. Rządu na Ziemię Wileńską, Główn. Kom. Pol., Komisarza Rządu dla m. stoł. Warszawy oraz wszystkich władz celnych o dostarczanie danych i materjałów, dotyczących spraw, objętych niniejszą uchwałą, jako też bezpośrednio znosić się w sprawach Panu przekazanych z wszystkiemi władzami.

Odpisy ogólnych zarządzeń mają być udzielane interesowanym Ministerstwom.

17.

Okólnik (17) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów oprócz Wojewody Poznańskiego, Pomorskiego i Śląskiego w sprawie taks dorożkarskich.

Zechce Pan Wojewoda zarządzić zbadanie, czy zostały Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i wszystkim innym Ministerstwom przedłożone obecnie obowiązujące taryfy dorożkarskie i ew. bezzwłocznie przedłożyć brakujące.

Zarazem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, powołując się na swe zarządzenia z d. 19 kwietnia 1921 r. Nr. SM. 1024/1 i z d. 22 czerwca 1921 r. Nr. SM. 1133, przypomina, że na Panu Wojewodzie ciąży obowiązek czuwania nad tem, aby każdorazowo zmiany obowiązujących taryf dorożkarskich były bezzwłocznie centralnym władzom przedkładane. Przesyłanie taryf dorożkarskich ze znacznem opóźnieniem mija się zupełnie z celem i wywołuje tylko nieporozumienia przy dokonywaniu rozrachunków z delegowanymi urzędnikami.

Wreszcie Ministerstwo zarządza przedkładanie nietylko taryf dorożkarskich, lecz również istniejących taryf za korzystanie z ruchu kołowego we wszelkiej formie (tramwaje, autobusy, samochody i t. d.).

Wszystkie taryfy winny być przedkładane nadal w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i innym Ministerstwom po jednym egzemplarzu.

Warszawa, d. 26 lutego 1923 r. (SM. 319/23).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

18.

Okólnik (18) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów (Wojewody w Katowicach), Delegata Rządu w Wilnie i Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie inwalidów wojennych i składania zeznań świadków.

Celem umożliwienia inwalidom, nieposiadającym pisemnych dowodów inwalidztwa szybszego uzyskania rent zwróciło się Ministerstwo Spraw Wojskowych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie zarządzenia, polecającego władzom adm. I inst. przyjmowanie zeznań świadków, mających stwierdzić związek przyczynowy pomiędzy kalectwem, a służbą wojskową inwalidów według przyległego wzoru.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, przesyłając odpisy zarządzeń Min. Spr. Wojsk. z dnia 12 lipca 1922 r. L. 13095/III Sup. Inw. oraz z dnia 18 września 1922 r. L. 17902/III Sup. Inw. wraz z wzorem protokółu zeznań, poleca Panu, aby wydał podległym władzom administracyjnym I instancji polecenie przyjmowania zeznań świadków, o których mowa i wciągania ich do protokółów, których formularze przesłane zostaną władzom adm. I instancji przez odnośne D. O. K. Zarazem należy wyjaśnić, że w myśl wzoru zeznania winne władze adm. I instancji po zaprotokółowaniu zeznań świadków stwierdzić:

pod *a)* własnoręczność podpisów świadków;

pod *b)* okoliczność, że władzy adm. nie są znane fakta, stawiające w wątpliwość wiarogodność świadków.

W celu zaś umieszczenia odnośnej adnotacji w rubryce pod *b)* winne władze adm. I instancji odnieść się do właściwych władz sądowych o udzielenie koniecznych informacji w b. zaborze rosyjskim do biura ewidencji osób skazanych przy Ministerstwie Sprawiedliwości, w Małopolsce — do Prokuratur według miejsca przynależności skazanego, w Wielkopolsce i Górnym Śląsku również do Prokuratur według miejsca zamieszkania skazanego.

Po nadejściu tej informacji należy rubrykę „*b*“ odpowiednio wypełnić i tak uzupełniony protokół przesłać bezpośrednio tej władzy wojskowej, do której petent ma złożyć podanie o przyznanie renty inwalidzkiej.

W odnośnem piśmie zechce Pan również zwrócić uwagę podległym władzom, *by sprawy powyższe były traktowane przez nie, jako bardzo pilne.*

Warszawa, d. 23 lutego 1923 r. (AW. 306).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

Odpis.

Ministerstwo
SPRAW WOJSKOWYCH

Depart. VIII Sanitarny

L. dz. 13095/22/III. Sup. Inw.

Dowody, stwierdzające związek przyczynowy pomiędzy kalectwem a służbą wojskową. Zmiana „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“ i rozporządzenia M. S. Wojsk. o zaliczkach na renty inw. od 1 grudnia 1921 r. (Dz. Rozk. Wojskow. Nr. 2/22, poz. 54).

W częściowej zmianie „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“ (Dz. Rozk. Wojskow. Nr. 7/22, poz. 121) oraz rozporządzenia M. S. Wojsk. z dnia 17 grudnia 1921 r. L. 119017/N. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 2/22, poz. 54) zarządzam, co następuje:

1. § 7 „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“—po zdaniu poczynającym się od słów:

   „Dokumenty te posiadają“, a kończącem się na słowach:

   „że związek przyczynowy rzeczywiście zachodzi“ wpisać zdanie nowe w brzmieniu:

   „jeżeli z samej treści dokumentów po wyższych nie wynika, że związek przyczynowy pomiędzy kalectwem (chorobą) a służbą wojskową rzeczywiście zachodzi, za dowody istnienia takiego związku posłużyć mogą te z wyszczególnionych dokumentów, z porównania których ze stwierdzonem przez Komisję (super) rewizyjną kalectwem (chorobą) związek jego ze służbą wojskową da się wyprowadzić logicznie i z wszelkiem prawdopodobieństwem“.

2. Skreślić § 8 „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“ i wpisać w to miejsce:

„w braku jakichkolwiek dowodów w rozumieniu § 7 niniejszej instrukcji“, stwierdzających związek przyczynowy kalectwa (choroby) ze służbą wojskową, mogą być wzięte za podstawę do rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego zeznania dwóch wiarogodnych świadków (wzór podaje załącznik Nr. 5 do pozycji 791 Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 43/21) złożone przed władzą polityczną I instancji, względnie zeznania dwóch oficerów czynnie w wojsku służących, złożone protokólarnie przed ich przełożoną władzą, którzy stwierdzą, że byli obecni w czasie wypadku, jaki spowodował kalectwo (chorobę) lub też w czasie pobytu osoby, roszczącej pretensję zaopatrzenia inwalidzkiego, w szpitalu (zakładzie leczniczym, punkcie opatrunkowym, żywnościowym i t. d., przy oddawaniu chorego do szpitala i t. p.)

Zeznania dwóch świadków, z których jedno złożone zostało przez oficera, czynnie w wojsku służącego przed jego przełożoną władzą, natomiast drugie przed władzą polityczną I instancji przez osobę, nie posiadającą stopnia oficera, czynnie w wojsku służącego, mogą oczywiście także służyć za podstawę do rejestracji osoby, zgłaszającej roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego.

Za podstawę do rejestracji mogą być ponadto wzięte świadectwa zwierzchności gminnych, poparte potwierdzeniem władzy politycznej I instancji, że roszczący pretensje do zaopatrzenia inwalidzkiego odbywał służbę wojskową w armjach i terminach w § 2, niniejszej instrukcji pod *c*), *f*), *g*), *h*) wymienionych, oraz, że ze służby tej powrócił do gminy chory lub kaleką — w terminie, wykluczającym z całą oczywistością podejrzenie, że kalectwo (choroba) powstało po zwolnieniu z wojska i w żadnym wypadku nie mogła powstać w terminie u osób, które należały do b. armji austrjackiej po 1 listopada 1918 r., do b. armji niemieckiej po 27 grudnia 1918 r. wreszcie odnośnie osób, które należały do b. armji rosyjskiej po 1 marca 1918 r.

Zeznania świadków, wzgl. świadectwa zwierzchności gminnych, potwierdzone przez władzę polityczną I instancji, mogą być przez komisje (super) rewizyjne uznane za dowody istnienia związku przyczynowego pomiędzy kalectwem. a służbą wojskową, jeżeli z porównania treści tych zeznań lub świadectw ze stwierdzonem przez Komisję (super) rewizyjne kalectwem (chorobą) związek jego ze służbą wojskową da się wyprowadzić logicznie i z wszelkiem prawdopodobieństwem.

3. W § 25 „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“ skreślić słowa: „najdalej do dnia 30 kwietnia 1922 r.“

4. W rozporządzeniu M. S. Wojsk. L. 119017/M z dnia 17 grudnia 1921 r. (Dz Rozk. Wojsk. Nr. 2/22, poz. 54) skreślić cały punkt 6-ty i wpisać w to miejsce nowy punkt w brzmieniu: „podstawą przyznania zaliczki na rentę może być jedynie i wyłącznie akt (super) rewizyjny, zawierający orzeczenie Komisji (super) rewizyjnej o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy kalectwem (chorobą) a służbą wojskową, wydane przy uwzględnieniu dowodów, o których mowa w § 7 i 8 „Instrukcji w sprawie rejestracji osób, zgłaszających roszczenie do zaopatrzenia inwalidzkiego“ (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 7/22, poz. 121), uzupełnionej rozporządzeniem M. S. Wojsk. z d. 12 lipca L. 13095/Sup. Inw. pkty 1, 2, 3.

Inwalidom wojennym, pobierającym zaliczki na renty na podstawie aktów (super) rewizyjnych, które nie zawierają orzeczenia o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy kalectwem (chorobą) a służbą wojskową — należy wstrzymać wypłatę tych zaliczek do czasu uzupełnienia w tym kierunku aktu (super) rewizyjnego.

Warszawa, dnia 12 lipca 1922 r.

Szef Administracji
(podpis)
Generał Dywizji.

Otrzymują:

Gabinet Ministra (Dz. Rozk. Wojsk.), wszystkie DOK., Dowództwo 2-ej Armji, Departament 7 Intendentury.

Odpis z odpisu.

Ministerstwo
SPRAW WOJSKOWYCH

Depart. Sanitarny

L. dz. 17902/III. Sup. Inw.

Dowody, stwierdzające związek przyczynowy pomiędzy kalectwem a służbą wojskową, częściowa zmiana rozporządzenia M. S. Wojsk. L. 102215/N. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 43 z 1921 r. poz. 791).

W związku z rozporządzeniem M. S. Wojsk. L. 13095/22/III Sup. Inw. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 31 1922 r., poz. 457) zarządzam częściową zmianę załącznika Nr. 5 do rozporządzenia M. S. Wojsk. L. 102215/N. (Dz. Rozk. Wojsk. Nr. 43 z 1921 r. poz. 791), a mianowicie:

1) w wierszu drugim zamiast „sporządzone“, winno być „złożone“;

2) zamiast zdania „Wiarogodność świadków i prawdziwość ich podpisów stwierdzam“, winno być „stwierdzam“:

a) własnoręczność podpisów świadków;

b) według oświadczenia sądu (prokuratora) w . . . . . . z dnia . . . . L. . . . , że wymienieni świadkowie nie byli karani (byli karani za przekroczenie, zbrodnię, występek z art. . . . K. K. . . . .) oraz nie znajdują się pod śledztwem (są w śledztwie pod zarzutem przewinienia . . . .);

c) że władzy administracyjnej I instancji nie są znane dane, stawiające w wątpliwość wiarogodność świadków;

3) w końcu rubryki „Uwaga“ umieścić następujące zdanie:

„Punkt *b)* odnośnie stwierdzenia karalności świadków i przebywania ich pod śledztwem wypełnia władza administracyjna I instancji po nadejściu informacji od sądu (prokuratora)“.

Tak poprawione blankiety wyżej wspomnianego załącznika sporządzą D. O. K. we własnym zakresie i prześlą poszczególnym władzom administracyjnym I instancji, znajdującym się na terenie danego D. O. K. po porozumieniu z odnośnym Województwem.

Otrzymują wszystkie D. O. K.

ZEZNANIE.

.... (nazwiska i imiona):
złożone .... (podać Urząd) w obecności,
podpisami ....
przynależni do 1) .... 2) .... (podać gminę i powiat),
niekarany dotychczas sądownie, zeznaję niniejszym, że inwalida .... nabawił się kalectwa (choroby) w czasie służby wojskowej w (patrz uwaga) ....
....
co podpisami stwierdzili naocznie przebywając wówczas w ....
....
Podpisani nie pozostają do inwalidy .... w żadnym stosunku pokrewieństwa i powinowactwa. Podpisani są świadomi tego, że za fałszywe zeznanie grozi im odpowiedzialność sądowo-karna.

.... dnia .... 192.... r.

(podpis świadków).

Stwierdzam:

a) własnoręczność podpisów świadków;

b) według oświadczenia sądu (Prokuratora w .... z dnia .... L. .... , że wymienieni świadkowie nie byli karani (byli karani za przekroczenie, zbrodnię, występek z art. .... K. K. ....(oraz nie znajdują się pod śledztwem) są w śledztwie pod zarzutem przewinienia ....);

c) że władzy administracyjnej I instancji nie są znane dane, stawiające w wątpliwość świadków.

Ponadto zaświadczam, że inwalida .... został powołany do służby wojskowej dnia .... na zasadzie dekretu mobilizacyjnego i po odbytej służbie powrócił do gminy .... dnia .... 192.... r.

(Pieczęć i podpis Starosty, Komisarza Policji,
Komisarza Rządu, Komisarza Obwodowego i t. p.

Uwaga. Swiadkowie zeznają, wśród jakich okoliczności inwalida nabawił się kalectwa (choroby), np. został ranny w walkach pod Lwowem, przebywał w szpitalu (w zakładzie leczniczym), jako chory na .... , przebywał na punkcie opatrunkowym w .... , był transportowany jako ranny (chory) w drodze do .... i t. p.

Należy również podać możliwie ścisłą datę wypadku, który spowodował kalectwo (chorobę).

Punkt *b)* odnośnie stwierdzenia karalności świadków i przebywania ich pod śledztwem wypełnia władza administracyjna I instancji po nadejściu informacji od sądu (Prokuratora).

19.

Okólnik (19) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów: w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Kielcach i Białymstoku w sprawie samoistnego podatku komunalnego od węgla.

Z powołaniem się na ostatni ustęp okólnika Nr. 101 z dnia 7 lipca 1922 r. Nr. SZ. 2895 w sprawie komunalnego podatku od węgla, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oznajmia, że na podstawie wyników konferencji, odbytej w dniu 5 i 7 lutego r. b. z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, związków samorządnych i przemysłowców, uznało w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Ministerstwem Przemysłu i Handlu konieczność dalszego utrzymania komunalnego dalszego podatku konsumcyjnego od węgla, jako źródła dochodowego komunalnych związków samorządnych.

Jednocześnie wszakże Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wraz z Ministerstwem Skarbu i Ministerstwem Przemysłu i Handlu, uwzględniając ujawnione na wspomnianej konferencji potrzeby gospodarcze przemysłu, wymagające oględnego traktowania go, uznała za nieodzowne zalecić zainteresowanym związkom komunalnym, aby w odnośnych statutach podatkowych wprowadziły następujące ulgi:

1. Stawka opodatkowania węgla, t. zw. „miału" i „grysiku" nie powinnaby przekraczać 4°/₀ (w ten sposób uwzględnione byłyby do pewnego stopnia potrzeby następujących zakładów: fabryk elektrochemicznych, cementowni, cegielni, zakładów ceramicznych i wapienników);
2. nadwyżkę podatku komunalnego ponad 4°/₀ od węgla, zużywanego w hutach szklanych, należałoby zwracać tym hutom;
3. Przy opodatkowaniu węgla, zużywanego przez gazownie, winnaby być stosowana norma 4°/₀.

Powyższe zechce Pan Wojewoda zakomunikować wszystkim Wydziałom Powiatowym i Magistratom miast wydzielonych przy jednoczesnem podkreśleniu konieczności wzięcia pod uwagę przez organy uchwalające związków samorządnych wspomnianego zalecenia.

Warszawa, d. 26 lutego 1923 r. (SZ. 1201/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

20.

Okólnik (20) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. st. Warszawę oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie mianowania osób, nieposiadających przepisanego poziomu wykształcenia.

Postanowienia art. 11 i 115 Ustawy o państwowej służbie cywilnej z 17 lutego 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 21, poz. 164) dozwalają, w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, na mianowanie osób, nieposiadających poziomu wykształcenia, przepisanego dla właściwej kategorji stanowisk w Urzędzie pod warunkiem uzyskania na to zezwolenia Szefa właściwej władzy naczelnej, resp. przy mianowaniach na stanowiska VII i VI st. sł. Prezesa Rady Ministrów.

Postanowienie powyższe nasunęło niektórym z PP. Wojewodów przy stosowaniu przepisów art. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 13 listopada 1919 r. (Dz. Ust. Nr. 90, poz. 490), wzgl. § 24 rozporządzenia Rady Ministrów z d. 21 marca 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 39, poz. 235) — przypuszczenie, że osoba na *prowizoryczne* mianowanie której uzyskane zostało zezwolenie w trybie przepisanym, może być następnie mianowana na toż samo stanowisko *definitywnie* już bez wyjednywania nowego zezwolenia.

Podobna interpretacja przepisu jest zasadniczo błędna. Nominacja jest aktem, który może być dokonany przez władzę jedynie przy istnieniu, resp. zachowaniu przepisanych warunków.

Zezwolenia, o jakich mowa udzielane są dla każdego poszczególnego wypadku mianowania, skoro zatem zamierza się dokonać choćby względem tej samej osoby, nowego aktu mianowania — potrzebne jest na to nowe zezwolenie.

Warszawa, d. 26 lutego 1923 r. (PO. 2414).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

21.

Okólnik (21) Ministra Spraw Wewnętrznych do Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komendanta Głównego Policji Państwowej oraz Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę w sprawie nominacji poza etatem.

Ze względu na nieodzowną konieczność zachowywania należytego porządku w dziedzinie stosunków personalnych polecam Panom ściśle przestrzegać zasady, iż żadne nominacje poza

etatem, objętym preliminarzem budżetowym, wzgl. prowizorjum budżetowym, przyjętem przez Radę Ministrów i wniesionem do Sejmu, nie mogą być dokonywane bez zgody Sejmu.

Wobec tego wnioski, które wykraczałyby poza ramę powyższej zasady są niedopuszczalne.

Warszawa, d. 26 lutego 1923 r. (PO. 2160).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Olpiński*
Podsekretarz Stanu.

22.

Okólnik (22) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisaza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie unormowania obywatelstwa odnośnie b. obszarów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy.

Przesyłając w załączeniu odpis uchwały Delegacji Polsko-Czeskosłowackiej, powziętej w Opawie dnia 16 czerwca 1922 r. w przedmiocie obywatelstwa państwowego odnośnie byłych obszarów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy, oraz zwracając uwagę na rozporządzenie Rady Ministrów z d. 12 grudnia 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 10 z r. 1923, poz. 58) w przedmiocie wykonania ustawy z d. 26 września 1922 r. o uregulowaniu prawa wyboru obywatelstwa polskiego przez obywateli b. Cesarstwa Austrjackiego lub b. Królestwa Węgierskiego i prawa wyboru obywatelstwa obcego przez b. obywateli tych państw, posiadających obywatelstwo polskie, Ministerstwo Spraw Wewnętrzych zarządza, co następuje:

Rozdział I.

Za obszar plebiscytowy w znaczeniu uchwały Delegacji Polsko-Czeskosłowackiej uważać należy:

A) terytorjum, które tworzyło dnia 1 kwietnia 1914 roku Księstwo Cieszyńskie. *B)* na Spiszu: *a)* wszystkie gminy powiatu politycznego Stara Wieś (Szepesofaln, Altendorf); *b)* gminy części powiatu Kieżmarskiego, które leżą na północny zachód od działu wodnego między dorzeczem Dunajca i Popradu z włączeniem gmin, których obszar dział ten rozdziela. *C)* na Orawie wszystkie gminy powiatów politycznych Trzciana (Teslena) i Namiestów (Nameszto).

Rozdział II.

PP. Wojewodowie w Krakowie i w Katowicach polecą natychmiast władzom administracyjnym I instancji na obszarze Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy, by z możliwym pośpiechem zarządziły ogłoszenie następującego pouczenia dla miejscowej ludności:

POUCZENIE

w przedmiocie obywatelstwa państwowego odnośnie b. obszarów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy.

Ze względu na dotychczasowy rozwój b. terytorjum plebiscytowego Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy i w interesie równości i sprawiedliwości naczelną zasadę winno stanowić, że mieszkańcom tego terytorjum, którzy zawodem, węzłami gospodarczymi albo rodzinnymi związani są z terytorjum obecnie polskiem, wzgl. czesko-słowackiem, ma być umożliwione nabycie obywatelstwa państwowego, dotyczącego państwa.

Przy zachowaniu obowiązujących umów i ustaw państwowych z uwagi na niejasności, które w praktycznym ich zastosowaniu się wyłoniły, będą przestrzegane w szczególności następujące postanowienia:

CZĘŚĆ I.

Nabycie obywatelstwa ipso jure.

1. Obywatelstwo państwowe ipso jure nabywają osoby, które na obszarze plebiscytowym, obecnie wchodzącym w skład Polski lub Czechosłowacji posiadają prawo swojszczyzny od dnia 1 stycznia 1914 r. lub mają tam zamieszkanie od dnia 1 stycznia 1908 r. Prawo obywatelstwa państwowego przysługuje osobom takim w tem państwie, w którem leży obecnie ich gmina swojszczyzny, wzgl. domicylu.
2. Osoby wspomniane, opierając prawo obywatelstwa na domicylu, nie potrzebują starać się o nadanie swojszczyzny.
3. Osoby, mające prawo swojszczyzny w gminach, w których obszar jest przedzielony granicą obu państw, stają się obywatelami tego państwa, któremu przypadła część gminy, w której zamieszkiwały w dniu 28 lipca 1920 r. Jeżeliby zaś osoby takie w gminie rozdzielonej we wspomnianym dniu nie mieszkały, nabędą obywatelstwo tego państwa, któremu przypadła część odnośnej gminy, w której osoby te mieszkały ostatnio przed wyprowadzeniem się z danej gminy.
4. Dla wykazania swojszczyzny lub domicylu będą oprócz wyciagu z ksiąg meldunkowych lub przynależności gminnej dopuszczone także inne dowody, jak np. ze świadków.
5. W razie kolizji swojszczyzny i domicylu, jako tytułów nabycia obywatelstwa ipso jure należy w pierwszym względzie uwzględnić swojszczyznę, jako tytuł nabycia obywatelstwa.
6. Osoby, które w dniu 28 lipca 1920 r. posiadały i dotychczas nie straciły prawa swojszczyzny, nabytego po d. 1 stycznia 1914 r., w jednej z gmin na obszarze polskich części Śląska Cieszyńskiego, Spisza lub Orawy, nabywają również obywatelstwo polskie, jednak tylko tyle, o ile nie posiadają bez przerwy od 1 stycznia 1908 r. stałego miejsca zamieszkania na obszarze czeskosłowackiej części b. terytorjów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego, Spisza lub Orawy.

CZĘŚĆ II.

Nabycie obywatelstwa za zgodą Rządu.

1. Osoby, które na terytorjum b. Śląska Cieszyńskiego, Spisza lub Orawy po dniu 1 stycznia 1908 r. obrały miejsca stałego zamieszkania nabędą odpowiednio obywatelstwo polskie, lub czeskosłowackie pod warunkiem uprzedniej zgody ze strony Rządu Polskiego lub czesko-słowackiego.
2. O nadanie obywatelstwa polskiego, względnie czesko-słowackiego mogą się również starać osoby, które mogąc w zasadzie nabyć ipso jure obywatelstwo danego państwa z tytułu domicylu, z czasu przed d. 1 stycznia 1908 r. tylko dlatego go nie nabyły, ponieważ w myśl zasady, wyrażonej w części I p. 5, nabyły obywatelstwo w drugim państwie z mocy pierwszeństwa swojszczyzny jako tytułu nabycia.
3. W razie dołączenia do takiej prośby przyrzeczenia nadania swojszczyzny, o ile przyrzeczenie to jest potrzebne, winny władze, zarządzając uzupełnienie tych podań, wyznaczać w tym celu wystarczający termin, który w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może być nawet jeszcze przedłużony. Podania w tym terminie po uzupełnieniu ponownie wniesione będą tak traktowane, jakby były wniesione w należytym czasie.
4. Podanie o obywatelstwo na zasadzie domicylu, nabytego przed dniem 28 października 1918 r., będą załatwiane pomyślnie z wyjątkiem:
   a) o ile dotyczą osób, które dopuściły się zbrodni lub czynu karygodnego z chęci zysku;
   b) o ile nadanie im obywatelstwa pociągnęłyby za sobą bezpośrednie ciężary dla Skarbu Państwa lub funduszów publicznych, pod czem nie należy jednak rozumieć świadczeń np.: zasiłków z kasy chorych brackich etc.;
   c) o ile dotyczą osób, opierających prośbę na domicylu, które nie mieszkały w jednej gminie bez przerwy, w czasie od dnia 28 października 1918 r. do 28 października 1920 r. lub wreszcie;
   d) o ile nadanie obywatelstwa przedstawiało się jako niedopuszczalne z innych ważnych powodów państwowych, przytem jednak okoliczności natury narodowo-politycznej nie mogą nigdy stanowić przyczyny odmówienia obywatelstwa, chyba, że mają charakter przeciwpaństwowy. Czyny z okresu od chwili przewrotu, aż do ukończenia akcji plebiscytowej nie wchodzą tu w rachubę.
5. W razie odmowy obywatelstwa ze strony jednego z Rządów, osoba, ubiegająca się o obywatelstwo, będzie miała prawo w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania odmowy na piśmie zwrócić się z takąż prośbą do drugiego rządu. W razie zaś ponownej odmowy przysługiwać jej będzie takie obywatelstwo, jakie na ten wypadek przewidują postanowienia Traktatów pokojowych.
6. O ile osoby, wymienione wyżej w punk. 1 i 2, pragną uzyskać obywatelstwo polskie i dotąd prośby o nadanie im tego obywatelstwa nie złożyły, mogą to uczynić jeszcze w ciągu 3 miesięcy, licząc od d. 31 stycznia 1923 r.

Prośbę należy podać do właściwej władzy administracyjnej I instancji i dołączyć do niej metrykę urodzenia petenta, tudzież osób, mających razem z nim uzyskać obywatelstwo polskie (żona i dzieci do lat 18-tu), i metrykę ślubu, o ile petent pozostaje w związku małżeńskim, tudzież dowody, stwierdzające istnienie warunków, o których była wyżej mowa w punk. 4.

Za małoletnich oraz inne osoby, ograniczone w zdolności do działań prawnych, wnoszą prośbę ich prawni zastępcy.

CZĘŚĆ III.

Opcja.

Osoby, które w myśl zasady, wypowiedzianej w części I p. 1, stały się ipso jure obywatelami polskimi, mają prawo opcji na rzecz obywatelstwa czesko-słowackiego, osoby zaś, które w myśl tej samej zasady stały się ipso jure obywatelami czesko-słowackimi mają prawo opcji na rzecz obywatelstwa polskiego. Prawa te mogły były być wykonane tylko do d. 28 kwietnia 1922 r.

Wspomniane osoby, które w terminie powyższym dokonały prawnej opcji, nabywają, względnie tracą odpowiednio obywatelstwo polskie, względnie czesko-słowackie.

Opcja, dokonana przez męża, rozciąga się na żonę, opcja rodziców, względnie opiekunów, na dzieci do lat 18-tu.

Rozdział III.

Nabycie obywatelstwa polskiego z mocy samego prawa normuje § 2 powołanego na wstępie rozporządzenia Rady Ministrów z d. 12 grudnia 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 10 z r. 1923, poz. 58).

Odnośnie postępowania przy stwierdzaniu obywatelstwa stosować należy art. 9, 10, 11, 16 i 17 rozporządz. Ministerjalnego z d. 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 52, poz. 320) oraz odpowiednie przepisy instrukcji dla władz administracyjnych I i II instancji w przedmiocie obywatelstwa polskiego z d. 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5.

Szczególną uwagę zwraca się na przepisy, zawarte w punk. 2 powołanego wyżej § 2 oraz w §§ 4, 8 i 9 przytoczonego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów.

Rozdział IV.

Osoby, wymienione w Rozdziale II, część II, pp. 1 i 2, których dotyczą §§ 5 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów posiadają podmiotowe prawo żądania nadania im obywatelstwa polskiego pod następującemi dwoma warunkami:

a) że wniosły już lub wniosą w ciągą 3-ch miesięcy od dnia wejścia w życie pomienionego rozporządzenia (§ 6) odpowiednią prośbę i

b) że nie zachodzi żadna z przeszkód, wyliczonych w Rozdziale II, część II, punkt 4, lit. *a)* do *d)*.

O ile oba powyższe warunki zachodzą, załatwiać będą Panowie Wojewodowie w Krakowie i w Katowicach odnośne prośby także w tych wypadkach, w których według art. 8 rozp. Ministerjalnego z d. 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R P. Nr. 52, poz. 320) kompetencja zastrzeżona jest Ministerstwu Spraw Wewnętrznych. Prośby, dotyczące osób, co do których zachodzi którakolwiek z przeszkód wymienionych wyżej w Rozdziale II, cz. II, p. 4, lit. *a)* do *d)* przedkładać będą PP. Wojewodowie po przeprowadzeniu dochodzeń Ministerstwu Spraw Wewnętrznych do decyzji.

Od proszących o nadanie obywatelstwa nie należy wymagać przyrzeczenia nadania swojszczyzny ze strony gminy; wystarcza zasięgnięcie opinii gminy w myśl art. 12 ustawy z d. 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44). Władze administracyjne I instancji winne jednak gminom zalecić, aby podania o przyrzeczenie swojszczyzny, wnoszone przez osoby, które ubiegają się o obywatelstwo polskie, traktowały przychylnie. Nie należy również wymagać od nich wykazania, że posiadają środki utrzymania lub zarobkowania dla siebie i rodziny w rozumieniu art. 4 punk. 3 rozp. Min. z d. 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 52, poz. 320) oraz przedłożenia zaświadczenia o zwolnieniu z obywatelstwa czesko-słowackiego w myśl art. 12 ostatnio powołanego rozporządzenia. Brak znajomości języka polskiego nie stanowi przeszkody do nadania obywatelstwa.

Pozatem przy załatwianiu próśb o nadanie obywatelstwa należy przestrzegać postanowień, zawartych w art. 12, 13 i 14 wspomnianego kilkakrotnie rozp. Min. z dnia 7 czerwca 1920 r. oraz w pp. 23—27 instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5, o ile postanowienia te nie pozostają w sprzeczności z zasadą, wypowiedzianą wyżej w Rozdziale II, część II, p. 4.

Kwestje opłat stemplowych od prośby i załączników oraz od aktu nadania obywatelstwa ocenia się w myśl właściwych przepisów (okólnik Min. Spr. Wewn. z d. 5 grudnia 1922 r. Nr. 159).

Ustanowienie trzymiesięcznego terminu dla próśb osób, wymienionych w §§ 5 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów, ma ten skutek, że tylko prośbom, wniesionym w pomienionym terminie, względnie poprzednio zapewnione jest uprzywilejowane traktowanie w myśl wskazówek, zawartych w poprzednim Rozdziale.

Prośby zatem, wniesione po upływie powyższego terminu oraz prośby o nadanie obywatelstwa osób, które nie odpowiadają warunkom, wymienionym w powołanych wyżej §§ 5 i 7 rozporządzenia Rady Ministrów, traktowane będą w sposób nieuprzywilejowany, a więc ściśle w myśl odnośnych postanowień rozp. Min z d. 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 52, poz. 320) oraz instrukcji z d. 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5.

Rozdział V.

Nabycie i utratę obywatelstwa polskiego na podstawie opcji normują §§ 8, 9 i 10 rozporządzenia Rady Ministrów.

Oświadczenia opcji na rzecz obywatelstwa czesko słow. załatwiają władze czesko-słowackie.

Oświadczanie opcji na rzecz obywatelstwa polskiego załatwią Konsulaty Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze i Morawskiej Ostrawie oraz Vice-Konsulat Polski w Koszycach. Do Konsulatów tych należy przesłać natychmiast oświadczenia opcji, złożone w urzędach wojewódzkich lub w urzędach władz adm. I instancji. Wymienione Konsulaty w wypadkach, w których zachodzą wszystkie warunki prawa opcji, wydawać będą interesowanym poświadczenie według nastepującego wzoru:

Konsulat (Vice-Konsulat) R. P. P. w ____________

Nr. Dz. ________

POŚWIADCZENIE.

Obywatel czesko-słowacki P. ____________ (nazwisko, imię i zawód) w ____________ (miejsce, gdzie przebywa), urodzony w roku ________ w ____________ pow. ____________, syn (córka) ____________ (nazwisko i imię rodziców) złożył dnia ____________ 192__ r. oświadczenie, że dokonuje wyboru na rzecz obywatelstwa polskiego.

Wskutek oświadczenia tego utracił P. ____________ (wymienić imię i nazwisko) z dniem ____________ (wymienić dzień złożenia opcji) obywatelstwo czesko-słowackie i stał się z tym dniem na zasadzie § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 10, poz. 58 z r. 1923), obywatelem polskim.

To samo odnosi się do jego żony ____________ (imię żony) i do jego (jej, ich) dzieci, a mianowicie: ____________

Zanotowano we właściwym rejestrze pod L. ________ b ________

____________ dnia 192__ r.

(Pieczęć urzędowa Konsulatu).

(Konsul, Vice-Konsul R. P. P.) (podpis).

Wydane poświadczenia będą Konsulaty zapisywać do „rejestru opcji na rzecz obywatelstwa polskiego", przewidzianego w pun. 45 instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778/5.

Obywatele polscy, których opcja na rzecz obywatelstwa czesko-słowackiego została przez władzę czesko-słowacką przyjęta, tracą obywatelstwo polskie bez względu na to, czy były w Polsce obowiązane do służby wojskowej.

Wyniki opcji na rzecz obywatelstwa czesko-słowackiego zostaną w stosownym czasie podane do wiadomości Panów Wojewodów w Krakowie i Katowicach celem zawiadomienia o tem gmin przynależności interesowanych osób.

Rozdział VI.

Ustawa z dnia 26 września 1922 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 88, poz. 791) o uregulowaniu prawa wyboru obywatelstwa polskiego przez obywateli b. Ces. Austr. lub b. Król. Węg. i prawa wyboru obywatelstwa obcego przez b. obywateli tych państw, posiadających obywatelstwo polskie, zawiera w ustępie 2 art. 1 postanowienie, że przepis art. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. należy stosować do osób pochodzenia polskiego oraz ich potomków bez względu na to, czy do kraju powrócili, czy też stale tu zamieszkiwali.

Opierając się na powyższym przepisie, władze administracyjne I instancji mają prawo uznawania za obywateli polskich na zasadzie art. 3 ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. oraz w myśl wskazówek, zawartych w pp. 18 — 21 instrukcji z dnia 8 sierpnia 1920 r. Nr. AP. 2778 5 nietylko tych osób pochodzenia polskiego, które powróciły z zagranicy na obszar Państwa Polskiego w zamiarze pozostania tu na stałe, lecz także tych osób, które z kraju nigdy nie wyjeżdżały i tu stale zamieszkiwały pod warunkiem, że są to osoby pochodzenia polskiego.

Powyższy przepis należy mieć na względzie przy normowaniu kwestji obywatelstwa polskiego odnośnie osób pochodzenia polskiego.

Rozdział VII.

Wszystkie sprawy, wynikające z niniejszego okólnika, winny być załatwiane z możliwym pośpiechem.

W szczególności dotyczy to podań o nadanie obywatelstwa, którym w myśl Rodziału III zapewnione jest uprzywilejowane traktowanie. Ażeby mogło nastąpić unormowanie obywatelstwa osób, w grę tu wchodzących w możliwie krótkim czasie, jest niezbędnem, ażeby władze administracyjne, nie ograniczając się tylko do załatwiania wpływających aktów, występowały same z inicjatywą i udzielały ludności odpowiedniej w tym kierunku pomocy i pouczeń.

PP. Wojewodowie w Krakowie i w Katowicach przedłożą Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w mają r. b. sprawozdanie, zawierające według stanu po koniec kwietnia r. b.:

1) liczbę nadanych obywatelstw; 2) liczbę wydanych aktów uznania obywatelstwa; 3) liczbę wydanych poświadczeń obywatelstwa oraz 4) przypuszczalną liczbę niezałatwionych spraw odnośnie kategorji 1 do 3.

Następne sprawozdanie należy przedłożyć według stanu po koniec lipca r. b.

Rozdział VIII.

Wykonanie niniejszego okólnika należy w pierwszej linji do PP. Wojewodów w Krakowie i w Katowicach, gdyż przeważna liczba osób zainteresowanych przebywa na obszarze tych dwóch Województw. Wypadki stwierdzenia obywatelstwa na podstawie norm o nabyciu obywatelstwa z samego prawa w myśl § 2 w związku z §§ 8 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1922 r. (Rozdział III) oraz wypadki uznania obywatelstwa polskiego (Rozdział V) mogą zdarzyć się także na obszarze innych Województw (stoł. m. Warszawy). Może pozatem zdarzyć się wypadek, że osoba, podpadająca pod § 5 lub 7 rozporządzenia wniesie prośbę o nadanie obywatelstwa (Rozdział IV) z tytułem faktycznego zamieszkania, które nabyła po wejściu w życie pomienionego rozporządzenia, przeniósłszy się ze Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy gdzieindziej na obszar ziem polskich. W tych wypadkach zatem będą miały zastosowanie przepisy niniejszego okólnika.

Warszawa, d. 26 lutego 1923 r. (AE. 2953/23).

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *Sikorski.*

Załącznik.

Uchwała pierwsza.

A. W obu państwach będą wydane następującej treści rozporządzenia: w przedmiocie obywatelstwa państwowego odnośnie do b. obszarów plebiscytowych Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy.

I. Ze względu na dotychczasowy rozwój b. terytorjum plebiscytowego Śląska Cieszyńskiego, Spisza i Orawy i w interesie równości i sprawiedliwości naczelną zasadę winno stanowić, że mieszkańcom tego terytorjum, którzy zawodem, węzłami gospodarczymi albo rodzinnymi związani są z terytorjum obecnie czesko-słowackiem, wzgl. polskiem, ma być umożliwione nabycie obywatelstwa państwowego, dotyczącego państwa.

II. Przy zachowaniu obowiązujących umów i ustaw państwowych z uwagi na niejasności, które w praktycznem ich zastosowaniu się wyłoniły, będą przestrzegane w szczególności następujące postanowienia:

1. *Nabycie obywatelstwa ipso jure.*

1. Obywatelstwo państwowe ipso jure nabywają osoby, które na b. obszarze plebiscytowym, obecnie wchodzącym w skład Polski lub Czechosłowacji posiadają prawo swojszczyzny od dnia 1 stycznia 1914 r. lub mają tam zamieszkanie od d. 1 stycznia 1908 r. Prawo obywatelstwa państwowego przysługuje osobom takim w tem państwie, w którem leży obecnie ich gmina swojszczyzna, względnie domicylu.

2. Osoby wspomniane, opierając prawo obywatelstwa na domicylu, nie potrzebują starać się o nadanie swojszczyzny.

3. Osoby, mające prawo swojszczyzny w gminach, w których obszar jest przedzielony granicą obu państw, stają się obywatelami tego państwa, któremu przypadła część gminy, w której zamieszkiwały w dniu 28 lipca 1920 r. Jeżeliby zaś osoby takie w gminie rozdzielonej we wspomnianym dniu nie mieszkały, nabędą obywatelstwo tego państwa, któremu przypadła część odnośnej gminy, w której osoby te mieszkały ostatnio przed wyprowadzeniem się z danej gminy.

4. Dla wykazania swojszczyzny lub domicylu będą oprócz wyciągu z ksiąg meldunkowych lub przynależności gminnej dopuszczone także inne dowody, np. ze świadków.

5. W razie zbiegu swojszczyzny i domicylu, jako tytułów nabycia obywatelstwa ipso jure należy w pierwszym rzedzie uwzględnić swojszczyznę jako tytuł nabycia obywatelstwa.

2. *Nabycie obywatelstwa za zgodą Rządu.*

1. Osoby, które na terytorium b. Śląska Cieszyńskiego, Spisza lub Orawy, uzyskały po dniu 1 stycznia 1914 r. prawo swojszczyzny lub po dniu 1 stycznia 1908 r. obrały tam miejsca stałego zamieszkania nabędą odpowiednio obywatelstwo polskie lub czesko słowackie pod warunkiem uprzedniej zgody ze strony Rządu Polskiego lub Czesko-Słowackiego.

2. O nadanie obywatelstwa polskiego, względnie czesko-słowackiego mogą się również starać osoby, które mogąc w zasadzie nabyć ipso jure obywatelstwo danego państwa, z tytułu domicylu z czasu przed d. 1 stycznia 1908 r., tylko dlatego go nie nabyły, ponieważ w myśl zasady, wyrażonej w p. 1 ustęp 5, nabyły obywatelstwo w drugiem państwie, z mocy pierwszeństwa swojszczyzny, jako tytułu nabycia.

3. O ile osoby takie nie zgłosiły dotąd prośby o nadanie obywatelstwa, mogą ją jeszcze zgłosić w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej uchwały.

4. W razie dołączenia do takiej prośby przyrzeczenia nadania swojszczyzny, o ile to przyrzeczenie jest potrzebne, winny władze, zarządzając uzupełnienie tych podań, wyznaczać w tym celu wystarczający termin, który w wypadkach, zasługujących na uwzględnienie, może być nawet jeszcze przedłużony. Podania w tym terminie po uzupełnieniu ponownie wniesione będą tak traktowane, jakby były wniesione w należytym czasie.

5. Władze polityczne pierwszej instancji winny pouczenie dla miejscowej ludności o możności wnoszenia takich podań ogłosić w sposób odpowiedni.

6. Podania o obywatelstwo tak na zasadzie swojszczyzny, jak i domicylu nabytego przed 28 października 1918 r. będą załatwiane pomyślnie z wyjątkiem:

   a) o ile dotyczą osób, które dopuściły się zbrodni lub czynu karygodnego z chęci zysku;

   b) o ile nadanie im obywatelstwa pociągnęłoby za sobą bezpośrednie ciężary dla Skarbu Państwa lub funduszów publicznych pod czem nie należy jednak rozumieć świadczeń, np. zasiłków z Kasy Chorych, brackich i t. p.;

   c) o ile dotyczą osób, opierających prośbę na domicylu, które nie mieszkały w jednej gminie bez przerwy, w czasie od d. 28 października 1918 r. do d. 28 października 1920 r. lub wreszcie;

   d) o ile nadanie obywatelstwa przedstawiało się jako niedopuszczalne z innych ważnych powodów państwowych, przyczem jednak okoliczności natury narodowo-politycznej nie mogą nigdy stanowić przyczyny odmówienia obywatelstwa, chyba, że mają charakter przeciw-państwowy. Czyny z okresu od chwili przewrotu, aż do ukończenia akcji plepiscytowej nie wchodzą tu w rachubę.

7. W razie odmowy będzie równocześnie drogą służbową przedłożone Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdanie o przyczynach odmowy. Na życzenie poselstwa drugiego państwa właściwe Ministerstwo Spraw Zagranicznych zakomunikuje mu przyczyny ostatecznej odmowy.

8. W razie odmowy obywatelstwa ze strony jednego z rządów osoba, ubiegająca się o obywatelstwo będzie miało prawo w ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania odmowy na piśmie zwrócić się z takąż prośbą do drugiego Rządu. W razie zaś ponownej odmowy przysługiwać jej będzie, takie obywatelstwo, jakie na ten wypadek przewidują postanowienia traktatów pokojowych.

9. Osoba, ubiegająca się o obywatelstwo na zasadzie swojszczyzny nie będzie, aż do załatwienia jej podania w drugiem państwie traktowana za cudzoziemca i nie potrzebuje starać się o ponowne przyrzeczenie swojszczyzny, chyba, że nabyła swojszczyznę po dniu 28 października 1918 r.

10. Wniesione już podania o nadanie obywatelstwa mają być załatwione w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

3. *Opcja.*

Załatwienie oświadczeń opcyjnych winno nastąpić w przeciągu jednego miesiąca od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

W razie formalnych braków oświadczeń opcyjnych winny władze, zarządzając uzupełnienie tych oświadczeń, wyznaczać w tym celu wystarczający termin, a oświadczenia w tym terminie po uzupełnieniu ponownie wniesione tak traktować, jakby były wniesione w należytym czasie.

Oświadczenia opcyjne, złożone w Konsulacie, wolne są od opłaty.

W imieniu żony dokonywuje opcji mąż, w imieniu dzieci do lat 18 rodzice, względnie opiekunowie.

B. Oba państwa zakomunikują sobie w drodze dyplomatycznej w czasie najbliższym wykazy opcji obywateli drugiego państwa zgłoszonych u swych władz, oraz wypadki których zgłoszenie opcyjne uznano za pozbawione podstaw prawnych.

C. Delegacja wyraża życzenie, aby oba rządy rozporządzenie, przytoczone w punkcie *A*, tak śpiesznie wydały, aby termin ustanowiony dla załatwienia podań o obywatelstwo i oświadczeń opcyjnych mogły wpłynąć z d. 1 września r. b.

D. W obu państwach będą wydane do władz gminnych okólniki, zalecające przychylne traktowanie podań o przyrzeczenie nadania swojszczyzny, wnoszone od osób, które stosownie do punktu 2 powyższego projektu rozporządzenia ubiegają się o obywatelstwo, a równocześnie okólniki do władz politycznych, polecające, aby władze te ze swej strony popierały przychylne załatwienie takich podań.

E. Oba rządy wydadzą władzom pouczenie, że oświadczenia opcyjne ściśle należy odróżniać od podań o nadanie obywatelstwa i że w szczególności nie potrzeba przy oświadczeniach opcyjnych wymagać przyrzeczenia nadania swojszczyzny.

F. Równocześnie z wejściem w życie wyżej przytoczonego rozporządzenia będzie wydane dla ludności pouczenie o tem rozporządzeniu i ogłoszone w sposób odpowiedni.

23.

Okólnik (23) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Delegata Rządu w Wilnie, Komisarza Rządu na m. stoł. Warszawę oraz Komendanta Głównego Policji Państwowej w sprawie wyjaśnienia w przedmiotach, unormowanych nowelą do ustawy emerytalnej.

Ministerstwo Skarbu pismem okólnem z dnia 16 lutego 1923 r. Nr. 12110/W. Em., rozesłanem do wszystkich Izb Skarbowych w sprawie stosowania niektórych artykułów noweli do ustawy emerytalnej z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. Ustaw Nr. 65, poz. 583), podaje następujące wyjaśnienia:

Postanowienia art. 2 noweli stosują się tylko do emerytów, obejmujących jakiekolwiek czynności za wynagrodzeniem w służbie państwowej, nie dotyczą natomiast służby samorządowej.

Postanowienia te należy stosować do wszystkich bez wyjątku emerytów, zajętych przy władzach i urzędach państwowych, ponieważ zarówno ustawa emerytalna, jak również nowela do niej nie robi żadnej różnicy między stanowiskiem stałem a czasowem i wynagrodzeniem dziennem a miesięcznem.

Emeryci, zajęci w urzędach i władzach państwowych, mają prawo do doliczenia do wysługi emerytalnej czasu ponownej służby, jeżeli zostali reaktywowani w ścisłem tego słowa znaczeniu, t. j. mianowani na stałe zgodnie z przepisami ustawy o państwowej służbie cywilnej (art. 3 ustawy emerytalnej).

Wdowie, pobierającej w myśl art. 6 noweli niezależnie od uposażenia emerytalnego także pensję wdowią, przysługuje prawo do pobierania dodatku drożyźnianego tak do uposażenia emerytalnego, jakoteż do pensji wdowiej.

Zwrot kosztów przesiedlenia z miejsca służbowego do miejsca stałego zamieszkania, zgodnie z postanowieniem art. 9, ustępu 2 noweli do ustawy emerytalnej, może nastąpić tylko w razie przesiedlenia się w granicach Rzeczypospolitej Polskiej

W celu uzyskania zwrotu kosztów przesiedlenia winien emeryt, względnie wdowa i sieroty po funkcjonarjuszu państwowym, zmarłym w czynnej służbie przedstawić odnośnym Izbom Skarbowym następujące dowody:

1) zaświadczenie władz administracyjnych I instancji o dokonanem przesiedleniu;
2) rachunek poniesionych, względnie wykazanych do wypłaty kosztów przesiedlenia.

Na podstawie powyższych dowodów odnośne Izby Skarbowe zarządzą wypłatę zarachowanych kosztów z odniesieniem tego wydatku na właściwą pozycję preliminarza budżetu Ministerstwa Skarbu.

Warszawa, d. 5 marca 1922 r. (PO. 2306).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych

(—) *Olpiński*

Podsekretarz Stanu.

24.

Okólnik (24) Ministra Spraw Wewnętrznych do wszystkich Wojewodów, Wojewody Śląskiego w Katowicach, Delegata Rządu w Wilnie oraz Komisarza Rządu na m. st. Warszawę w sprawie przynależności obywatelek polskich, wstępujących w związki małżeńskie z obywatelami Stanów Zjednoczonych.

Według ustawy amerykańskiej, obowiązującej od dnia 22 września 1922 r., cudzoziemka, która wyszła zamąż za obywatela Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, nie nabywa jeszcze przez sam fakt zamążpójścia obywatelstwa męża i wskutek tego nie może w Konsulatach

Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej otrzymać paszportu, względnie być wpisaną do paszportu męża.

Polskie Urzędy paszportowe wskutek nieznajomości powyższej ustawy, względnie wskutek mylnej interpretacji odnośnych przepisów Ustawy o obywatelstwie Państwa Polskiego z d. 20 stycznia 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 7, poz. 44) odmawiają obywatelkom polskim żonom obywateli amerykańskich wydania paszportów polskich.

Wyjaśniając, że w myśl art. 11 powołanej wyżej ustawy z d. 20 stycznia 1920 r. oraz art. 6 rozp. Min. z dnia 7 czerwca 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 52, poz. 320) nie sam fakt zamążpójścia lecz dopiero nabycie przez zamążpójście obywatelstwa obcego powoduje utratę obywatelstwa polskiego, co odnośnie do kobiet, wstępujących w związki małżeńskie z obywatelami amerykańskimi niema miejsca, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca wydawać bez przeszkód wyżej wymienionym obywatelkom polskim paszporty polskie.

Warszawa, d. 16 marca 1922 r. (BB. 4992).

Za Ministra Spraw Wewnętrznych
(—) *Ołpinski*
Podsekretarza Stanu.

Obwieszczenia o rejestracji stowarzyszeń.

25.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z d. 26 października 1922 r. Nr. B. S. 2254/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 792 stowarzyszenie pod nazwą „Towarz. Polsko-Amerykańskie“ w Warszawie, ul. Nowy-Świat 74.

26.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 21 listopada 1922 r. Nr. B. S. 2428/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 801 stowarzyszenie pod nazwą „Związek Właścicieli Prywatnych Wagonów Towarowych Specjalnych“.

27.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 6 lutego 1923 r. Nr. B. S. 2540/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 802 stowarzyszenie pod nazwą „Polskie Stowarzyszenie Etyczne“, Nowy Zjazd 6.

28.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 9 grudnia 1922 r. Nr. B. S. 2161/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 803 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Przemysłowców Garbarzy“, ul. Bielańska 7.

29.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 1922 r. Nr. B. S. 2030/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 804 stowarzyszenie pod nazwą „Polski Związek Wytwórców Nasion Ogrodowych“.

30.

Na zasadzie postanowienia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 24 grudnia 1922 r. Nr. B. S. 2506/22 wciągnięto do rejestru stowarzyszeń i związków pod Nr. 805 stowarzyszenie pod nazwą „Wojskowy Klub Wioślarski“.

Ruch służbowy

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych od 15 grudnia 1922 r do 1 marca 1923 r.

Zarząd Centralny:

Mianowani:

Wańkowicz Melchior—p. o. Naczelnika Wydziału V st. sł. od 22 lutego 1923 r.

Referent—Reiss Witold - urzędnikiem VI st. sł. od 1 marca 1923 r.

B. starszy referent Głównego Urzedu Ziemskiego—Domin Roman—urzędnikiem VI st. sł. od 26 lutego 1923 r.

Prow. urzędn. VII st. sł. — Brodowski Bolesław — urzędnikiem VII st. służ. od 1 marca 1923 r.

B. referent Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej—Malewski Stefan—urzędnikiem VII st. sł. od 1 lutego 1923 r.

B. urzędniczka Urzędu Walki z Lichwą i Spekulacją — Rutkowska Marja — prow. urzędniczką VIII st. sł. od 1 stycznia 1923 r.

Sikorski Henryk Marceli — prow. urzędnik IX st. sł. od 1 marca 1923 r.

Prow. urzędniczka X st. sł. — Janicka Stefanja — urzędniczką X st. sł. od 1 stycznia 1923 r.

Prow. urzędniczka X st. sł. — Maciejowska Halina — urzędn. X st. sł. od 1 lutego 1923 r.

Urzędniczka XI st. sł.—Makarewiczowa Halina — urzędn. X st. sł. od 1 lutego 1923 r.

B. urzędnik Głównego Urzędu Ziemskiego — Pawełek Józef — prow. urzędn. X st. sł. od 12 lutego 1923 r.

Przeniesieni:

Urzędnik VI st. sł. — Reiss Witold—do Delegatury Rządu w Wilnie od 1 marca 1923 r.

Z Urzędu Walki z Lichwą i Spekulacją:

Urzędnik V*b* kategorji płacy - Toczyski Ludwik — do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie.

Do Komisarjatu Rządu na m. Łódź:

Urzędnik V*b* kategorji płacy — Dr. Grabowski Albin.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Zbrożek Andrzej.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Jagniątko Aleksander.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Jankowski Władysław.

Prow. urzędnik VIII st. sł. — Raksimowicz Mieczysław.

Prow. urzędnik VIII st. sł.—Kowalczyk Stanisław.

Urlopowany bezpłatnie:

Mech Władysław — Dyrektor Departamentu b. Ministerstwa Aprowizacji od 1 stycznia 1923 r. do 1 stycznia 1924 r.

Zwolnieni ze służby:

na zasadzie art. 116 ust. o państ. służbie cywilnej:

Naczelnik Wydziału — Kliński Józef — dnia 17 grudnia 1922 r.

Naczelnik Wydziału — Mańkowski Józef — dnia 17 grudnia 1922 r.

Urzędnik VII st. sł —Linsenbarth Jan — dnia 1 kwietnia 1923 r.

Urzędnik VIII st. sł.—Kellnerowa Eugenja— dnia 1 kwietnia 1923 r.

Urzędnik VIII st. sł. — Zaleski Juljan — dnia 1 grudnia 1922 r. na własną prośbę.

Prow. urzędnik VIII st. sł.—Rutkowski Marceli Witold — dnia 1 lutego 1923 r. wskutek zamianowania p. o. Komisarza Policji Państwowej.

Władze Administracyjne II Instancji.

Mianowani:

W Urzędzie Wojewódzkim *w Warszawie:*

Referent—Kowalczewski Jerzy—urzędnikiem VI st. sł.

Urzędnik VIII st. sł. — Dziubiński Wacław— urzędn. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Kielcach:*

Skórzewski Franciszek — prow. urzędnikiem rachunkowym VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Białymstoku:*

Urzędnik VII st. sł. — Iwański Kazimierz — urzędn. VI st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Nowogródku:*

Kulwieć Antoni Ignacy — prow. urzędnikiem VII st. sł.

Lubański Józef — prow. urzędnik. VII st. sł.

W Urzędzie Wojewódzkim *w Krakowie:*

Radca wojewódzki i Starosta krakowski VI st. sł.—Dr. Bal Adam—posunięty do V st. sł. ad personam.

Urzędnik referendarski VII st. sł. — Gaweł Stanisław — urzędnikiem VI st. sł.

W Delegaturze Rządu *w Wilnie:*

Prow. urzędnik VII st. sł. — Januszkiewicz Żelisław — urzędnikiem VII st. sł.

Prow. urzędnik VI st. sł.—Rakowski Józef— urzędnikiem VI st. sł.

Przeniesiony:

Prow. urzędnik VII st. sł. — Pałac Józef Kazimierz — z Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku do Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu.

Zwolnieni ze służby:

Prow. urzędnik VII st. sł. Urzędu Wojewódzkiego w Lodzi — Woźniak Władysław — z powodu przejścia do służby w Sądownictwie.

Urzędnik VI st. sł. Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie — Dr. Ponikło Adam — z powodu przejścia do służby w Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Wołyńskim — Bogatkowski Henryk — na własną prośbę.

Prow. urzędnik VI st. sł. w Urzędzie Wojewódzkim Poleskim — Skroczyński Jerzy — na własną prośbę.

Zmarł:

St. referent Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach — Dr. Nowak Wojciech.

Władze Administracyjne I Instancji.

Mianowani:

W Komisarjacie Rządu *na m. st. Warszawę:*

Referent — Frankowski Jan — urzędnikiem VI st. sł.

Prow. urzędnik VI st. sł. — Totwen Stanisław — urzędnikiem VI st. sł.

Starostami:

St. referent Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie — Potocki Antoni — Starostą na powiat Zamojski.

Giedroyć Tadeusz—Starostą na pow. Augustowski.

P. o. Starosty — Krauze Adolf — Starostą na powiat Lubelski.

P. o. Starosty — Jellinek Józef — Starostą na powiat Nowogródzki.

P. o. Starosty — Noël Eugenjusz — Starostą na powiat Prużański.

Starosta pow. Grybowskiego VII st. sł. — Dziekoński Antoni — posunięty do VI st. sł.

Urzędnikami Starostw:

Prow. urzędnik VII st. sł. — Andrzejkowicz Witold — urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Wołkowysku.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Zieniewicz Władysław — urzędnik. VII st. sł. w Starostwie Stopnickiem.

Pomocnik referenta—Brniak Józef—urzędn. VII st. sł. w Starostwie w Sierpcu.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Grygosiński Edward—urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Częstochowie.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Czerwiński Henryk — urzędnikiem VII st. sł. w Starostwie w Radomsku.

Urzędnik ref. VIII st. sł. — Gawlikowski Józef — urzędnikiem refer. VII st. sł. w Starostwie w Nowym Targu.

Urzędnik ref. VIII st sł. — Kopeć Antoni — urzędnikiem ref. VII st. sł. w Starostwie w Pilźnie.

Przeniesieni:

Prow. urzędnik VII st. sł. — Żakowicz Bolesław — ze Starostwa w Krzemieńcu do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego.

P. o. Starosty — Rdułtowski Konstanty — ze Starostwa w Baraniowiczach do Starostwa w Stołpcach.

P. o. Starosty—Obrocki Kazimierz—ze Starostwa w Kamieniu Koszyrskim do Delegatury Rządu w Wilnie w charakterze prow. urzędnika VI st. sł.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Wójcik Edward—ze Starostwa w Drohiczynie do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego.

P. o. Starosty—Wielhorski Cezary—ze Starostwa w Kowlu do Starastwa w Lubomlu.

Kierownik Starostwa—Emeryk Jan—ze Starostwa w Lubomlu do Starostwa w Kowlu.

Referent—Wańko Piotr—ze Starostwa w Pułtusku do Starostwa w Sochaczewie.

Starosta powiatu Lubelskiego — Baraniecki Walery — do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie w charakterze urzędnika VI st. sł.

P. o. Starosty w Ostrołęce—Dr. Dunin Borkowski Władysław — do Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku w charakterze prow. urzędnika VI st. sł.

Referent—Pączkiewicz Władysław—ze Starostwa w Koninie do Starostwa w Brzeżanach.

Referent — Kwieciński Tadeusz — ze Starostwa w Ostrowiu do Starostwa w Baranowiczach— z poleceniem kierownictwa Starostwa.

Starosta—Urbański Jan—ze Starostwa w Augustowie do Starostwa Szczuczyńskiego.

Starosta—Nazimek Bronisław—ze Starostwa Szczuczyńskiego do Starostwa w Łomży.

Prow. urzędnik VII st. sł. — Małuszyński Adolf — ze Starostwa w Białowieży do Staroswta w Bielsku.

P. o. Komisarza Rządu na miasto Lublin — Rączka Antoni—do Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie w charakterze p. o. urzędnika V*b* kategorji płacy.

Prow. urzędnik VII st. sł.—Nowakowski Antoni — ze Starostwa w Białej (Podlaskiej) do Starostwa Konstantynowskiego.

Referent—Milbrat Adolf—ze Starostwa Konstantynowskiego do Starostwa w Białej (Podlaskiej).

Referent—Przemykalski Bronisław — ze Starostwa w Tomaszowie Lub. do Starostwa w Węgrowie.

Referent — Kwaśniewski Walerjan — ze Starostwa w Węgrowie do Starostwa w Tomaszowie Lubelskim.

Referent Dr. Ościak Leon — ze Starostwa w Zamościu do Starostwa w Hrubieszowie.

Urzędnik ref. VII st. sł. — Gawlikowski Józef—ze Starostwa w Sanoku do Starostwa w Drohobyczu.

Urzędnik ref. VII st. sł.—Dr. Kaszubski Stanisław — ze Starostwa w Bóbrce do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Urzędnik ref. VII st. sł.—Kubicki Józef — ze Starostwa w Sokalu do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie.

Urzędnik ref. VII st. sł.—Schnitzel Wacław— ze Starostwa w Drohobyczu do Starostwa w Bóbrce w charakterze kierownika Starostwa.

Zwolnieni ze służby.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Nieświeżu — Okołow Jan — z powodu przejścia na służbę samorządową.

Prow. urzędnik VII st. służb. w Starostwie w Stołpcach — Martyka Stefan — z powodu przejścia na służbę samorządową.

P. o. Starosty w Stołpcach — Czapski Emeryk — na własną prośbę.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Słonimie—Lisowski Mieczysław—z powodu prześcia na służbę samorządową.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie Wileńskiem—Wojczulanis Zygmunt—z powodu przejścia na służbę samorządową.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Łucku — Lubański Aleksander — na własną prośbę.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Horochowie—Czarnocki Zygmunt—na własną prośbę.

P. o. Starosty w Łucku—Podoski Tadeusz— na podstawie art. 62 ustawy o państw. sł. cyw.

Prow. urzędnik VII st. sł. w Starostwie w Nowogródku — Pigłowski Wacław — z powodu przejścia na służbę samorządową.

Referent Starostwa w Mławie—Racięcki Marjan—na własną prośbę.

P. o. Starosty w Białowieży—Mazurkiewicz Stefan — z powodu przejścia do służby w Ministerstwie Robót Publicznych.

Urzędnik ref. VII st. sł. w Starostwie w Wadowicach—Pollo Włodzimierz—na własną prośbę.

Zmarł:

Referent Starostwa w Przasnyszu—Piątkowski Franciszek.

Ruch służbowy

w Departamencie V oraz w Województwach Poznańskiem i Pomorskiem od 1 stycznia do 28 lutego 1923 r.

Departament V Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Mianowano:

Dubiela Kazimierza — referenta VII st. sł.— urzędnikiem w VI st. sł.

Breithaupta Kazimierza — refer. VII st. sł. — urzędnikiem VI st. sł.

Grodyńskiego Stanisława—p. ref. VIII st. sł.— urzędnikiem w VII st. sł.

Przeniesiono:

Chorzemskiego Stanisława—Naczelnika Wydziału Adm. Urz. Wojew. w Poznaniu, przydzielonego do Dep. V, z dniem 15 lutego 1923 r. do Urz. Wojew. w Poznaniu.

Mleczaka Wincentego—pom. ref. VIII st. sł.— w tym samym stopniu do Urz. Wojew. w Poznaniu.

Zwolniono z powodu redukcji personelu:

Wolfa Wiktora — kontr. urzędnika IX st. sł. z dniem 31 stycznia 1923 r.

Ziehlkego Józefa — kontr. urzędnika XII st. służb. z dniem 31 stycznia 1923 r.

Królównę Marję—kontr. urzędn. w XI st. sł.

Zwolniono na własną prośbę:

Wolfównę Jadwigę—kontr. urzędn. w X st. sł.

Władze Administracyjne II Instancji.

Województwo Poznańskie:

Mianowano:

Bnińskiego Adolfa — Wojewodą w IV st. służbowym.

Zwolniono na własną prośbę:

D-ra Celichowskiego Witolda — Wojewodę Poznańskiego.

Województwo Pomorskie:

Mianowano:

Blokhusa Franciszka — refer. VIII st. sł. — urzędn. VII st. sł.

Zwolniono na własną prośbę:

D-ra Gąsowskiego Stanisława—radcę Wojew. VI st. sł.—z dniem 1 lutego 1923 r.

Zawiadomienie.

Począwszy od 2 numeru „Dziennika Urzędowego" cena poszczególnych numerów zostaje podwyższona na **1.000** *Mk. za numer. PP. Abonenci zechcą nadesłać do Administracji tytułem uzupełnienia przedpłaty na rok 1923 kwotę* **7.000** *Mk.*

Cena „Skorowidzów", wydanych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych została podwyższona. W szczególności „Skorowidz" Koncki-Hausner (Cz. I—III w jednym tomie) kosztuje obecnie **7.000** *Mk., „Skorowidze": Hausner (Cz. IV i V) kosztują po* **4.000** *Mk. za egzemplarz.*

„Skorowidze" są do nabycia w księgarni Hoesicka, Warszawa, ul. Senatorska Nr. 22, oraz w Urzędach Wojewódzkich.

Drukarnia Towarzystwa Straży Kresowej. Sp. z ogr. odp., Warszawa, Jasna Nr. 8.